

SAPTĂMÎNAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL

ANUL V • Nr. 21 (224) • 25-31 mai 1994 • 16 pagini • 200 lei

**Mihai
Șora** pag. 15

despre

**“Neasemuitul
Ionesco...”****Exilul** pag. 7

românesc

Simpozionul de
la Paris,
20-23 mai 1994pag. 11 **Cultura
religiilor
JUDAISMUL****Interviul săptămînii****KAREN
FOGG**pag.
12-13

Ambasadoarea Uniunii Europene la București

Din nevoia de a separa invazia de știri mediocre și cărora li se exagerază relevanța (de genul celor 4 case ale lui Adrian Năstase sau a intențiilor politice ale lui Radu Câmpeanu) de ceea ce marchează cu adevărat istoria acestor ani revin asupra unui eveniment prea puțin comentat: ratificarea Convenției Europene a Drepturilor Omului, documentul fundamental al Consiliului Europei și, implicit, al integrării europene. Senatul a ratificat Convenția la începutul lunii aprilie (cu 3 amendamente, dar nu de esență), iar Camera Deputaților a făcut același lucru două săptămîni mai tîrziu. În ziua de 12 mai, președintele Ion Iliescu a promulgat documentul, finalizînd astfel o promisiune făcută de România în octombrie 1993 și reinnoită, în fața raportorilor Consiliului Europei, la sfîrșitul lunii martie.

Cel puțin trei aspecte trebuie puse în lumină cu această ocazie.

Prin excepționalele articole 11 și 20, Constituția României transformă Convenția Europeană a Drepturilor Omului într-un document intern. Mai mult, dacă există o contradicție între prevederile Convenției și legislația internă, Convenția are prevalență.

În al doilea rînd, trebuie notat statutul Convenției

ei, de cel mai avansat document internațional privind protecția drepturilor omului dintre cele care există astăzi. Cu alte cuvinte, din momentul în care instrumentele ratificării vor fi depuse la Strasbourg, legislația internă română se află, din acest punct de vedere, sub tutela cea mai înaltă.

GABRIEL ANDREESCU Un eveniment al integrării

Și în sîrșit, trei, trebuie amintit că România va intra sub jurisdicția Curții Europene de la Strasbourg. Cetățenii români nemulțumiți de modul în care instituțiile statului le rezolvă cazurile, și care au epuizat căile de atac de natură internă, se vor putea adresa Curții Europene, ale cărei decizii sînt obligatorii pentru statul împotriva căruia au fost înaintate plîngerile. Avînd în vedere convergența dintre prevederile constituționale și mecanismul Curții, în cadrul Centrului pentru Drepturi

le Omului se studiază acum problema dacă nu cumva hotărîrile Curții Europene au un efect direct, ca hotărîrile oricărui alt tribunal din România.

Și astfel, în mod paradoxal, România intră dintr-o dată, datorită prevederilor constituționale din amintitele articole 11 și 20 și a ratificării Convenției Europene a Drepturilor Omului, în rîndul țărilor cu cele mai avansate garanții de drept din lume. Iar faptul arată cu atît mai straniu cu cît unele din țările ex-comuniste, mult mai înțelepte pînă acum în administrarea vieții lor interne, par devansate din acest punct de vedere: Polonia și Ungaria nu și-au înlocuit, ci doar amendat constituțiile, iar o țară precum Polonia, intrată prima din plutonul ex-comunist în Consiliul Europei, a ratificat Convenția după doi ani și neacceptînd dreptul la petiție individuală.

Rămîne, bineînțeles, prăpastia dintre standardele de funcționare a instituțiilor și funcționarea lor reală; distanța enormă dintre mentalități, resurse, raporturile politice și economice din statul român și cadrul constituțional. Dar, avînd în vedere inerenta influență a formelor asupra conținuturilor, ratificarea recentă a Convenției Europene a Drepturilor Omului reprezintă cadoul cel mai prețios făcut pînă acum generațiilor care ne urmează.

CITITORII NE RĂSPUND LA CHESTIONAR

I. Mă interesează: 1. editorialul, 2. comentariile politice, 3. interviul săptămânii, 4. eseu cultural, 5. actualitatea culturală în totalitate, 6. istoria religiilor.

II. Personalități la "Interviul săptămânii": Regele Mihai, Doina Cornea, Ion Rațiu, Părintele Galeriu, Dan Hăulică, români stabiliți în străinătate, tineri savanți și artiști.

III. Teme noi: 1. viața cotidiană din țările occidentale, 2. informații culturale asupra săptămânii care urmează (cărți, spectacole, expoziții).

Doina Lungu, Lipova, 25.01.1994

I. Mă interesează: 1. editorialul, 2. comentariul politic, 3. anchetele sociale, 4. eseu filosofic, 5. eseu cultural, 6. comentarea sondajelor de opinie. Rubrica "Săptămâna politică" o consider neavenită în paginile revistei.

II. Autori preferați: Andrei Cornea, Gabriela Adameșteanu, Tia Șerbănescu, Radu Călin Cristea, Ilie Șerbănescu, H.-R. Patapievici, Andrei Pippidi, Alina Mungiu-Pippidi, Dorel Șandor, Rodica Palade, Horațiu Pepine, Pavel Câmpeanu, N.C. Munteanu.

III. Personalitățile care vor fi intervievate la rubrica "Interviul săptămânii" le las la aprecierea colectivului redacțional.

IV. Consider că abordarea altor teme nu este de dorit, deoarece va schimba caracterul publicației.

P.S. Vă rog să nu considerați ordinea enumerării ca fiind o ierarhizare a preferințelor.

Kolombán László, Tîrgu Secuiesc, 18.02.1994

Din deosebită considerație pentru dvs. îmi permit câteva sugestii.

Ar fi potrivită acum o dezbatere printre economiști, analiști politici, politicieni, despre capitalism și economia de piață. Adrian Năstase susține, recent, că economia de piață nu presupune neapărat capitalism. Sînt îngrijorat de aceste căutări - a treia cale? - ale partidului de guvernămînt, dar mai ales de felul cum sînt receptați acești termeni de populația otrăvită cu lozincile comuniste.

Vă sugerez să acordată Basarabiei și Bucovinei de Nord mai multe analize istorice, sociologice, politice. Basarabia este o rană a românismului pe care nu o tratăm cu sinceritate. În '40 i-am lăsat prădă "hiarei" sovietice pe frații noștri basarabeni. În condiții similare, finlandezi... Ar trebui să știm cu toții, dar mai ales politicienii, că nu există sacrificii inutile pentru o cauză dreaptă și că abilitatea diplomatică, oricît de strălucitoare, nu poate înlocui preceptele morale, adevărul.

Această lecție o vom repeta mereu fără să o învățăm niciodată. Nici noi și nici Occidentul (un prim-ministru occidental era întîmpinat ca un adevărat erou pentru că a salvat pacea acceptînd...).

Toate lașițiile noastre au fost și vor fi plătite cu vîrf și îndesat. Voluntarii basarabeni în armata română, după 23 august 1944, au înfundat pușcările rumânești și apoi au fost predați rușilor ca să-i deporteze în Siberia. Basarabia - Siberia Românească, cîtă dreptate are Paul Goma!

Sub vorbele mari, sub patriotismul sfiorător nu este decît dezinteres. Urmăriți emisiunile TV Moldova din Basarabia în care apar cîntăreți folk de mina a șaptea din România (în general de pe la Iași), citeva filme artistice istorice românești, ceva muzică populară, ca să vă convingeți de grija patriei mume pentru fiii săi. Intrați în librăriile din Kijînev (Kijevu, Kijînev - nici numele orașului nu-l mai știm) și veți vedea că lipsesc cărțile românești. Este înfinit mai ușor să vorbești decît să faci ceva concret și durabil. Și ce facem noi este prea puțin. Realitățile din Basarabia și Bucovina trebuie prezentate așa cum sînt, fără a fi înfrumusețate. Nu există adevăruri oportune sau inoportune. Pentru că în problemele importante trebuie să se pronunțe competențele (istorici, ziariști, guvernanți, parlamentari). Altfel începem din nou "Cîntarea României".

Un cititor

Răspuns la chestionarul dvs.:

I. Mă interesează: 1. cronica politică, 2. actualitatea culturală (cronica expozițiilor, cronica de teatru).

II. Autori preferați: Ilie Șerbănescu, H.-R. Patapievici, Andrei Cornea. Nu-mi place deloc Tia Șerbănescu.

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Tompa Gábor, Radu Enescu, Victor Neumann, Andrei Pippidi, Silviu Brucan și foștii demitari comunisti care au fost eliberați - ce cred despre România postrevoluționară.

IV. Teme noi: doctrine politice, articole scrise de străini despre România și despre istoria Europei Centrale și de Est.

Fülöp Tiberiu, Făgăraș

Stimată redacție,

Vă scriu și de această dată chiar dacă consider pe undeva demersul meu formal. Revista "22" se încadrează întru totul preferințelor mele. Cred că știți că revista "22" își are deja un suport fidel de cititori pe care se poate baza. Chiar dacă criticile venite din afara cercului de cititori fideli sînt numeroase (articole prea mari, limbaj inaccesibil, subiecte care "bat apa-n piua"), cert este că revista nu stă neîndată. Și aceasta nu numai din cauza laudabile. Una din explicații este tirajul foarte redus al revistei. Dar e greu, în condițiile presei românești de astăzi, a se opta între o revistă timidă, cu un tiraj redus, dar "sigură", și una puternică, cu tiraj mare, dar incertă.

I. II. Sumarul revistei, bine structurat mai ales din a doua jumătate a anului trecut, a ieșit în evidență prin editorialele și interviurile Gabrielei Adameșteanu, comentariile economice ale lui Ilie Șerbănescu, cronicele TV ale Tiei Șerbănescu, comentariile politice ale lui Andrei Cornea. Interesante sînt și eseurile lui H.-R. Patapievici. Laudabilă este și inițiativa de a include în cuprinsul revistei mărturiile ale revoluționarilor din Decembrie 1989.

III. Dintre personalitățile care m-ar interesa să răspundă la interviul săptămânii aș menționa pe Majestatea Sa Regele Mihai, Tökés László, Doina Cornea, Gabriel Liiceanu, E.M. Cioran. M-aș bucura dacă înasfă Gabriela Adameșteanu ar schimba postura de reporter cu cea de interviuat.

IV. Aș propune o cronică TVR permanentă.

V., VI. Ilustrația grafică este foarte bună. Litera este convenabilă.

Sorin Pavel, student, Timșoara, 24.02.1994

I. Mă interesează mai ales: 1. interviul săptămânii, 2. comentariul despre proiectele de legi în curs de votare în Parlament, 3. editorialul, 4. "Accente", 5. "Curier", 6. sondajele de opinie.

II. Autori preferați: Gabriel Liiceanu, Petre Tuța, Ilie Șerbănescu, Andrei Cornea, Ileana Mălăncioiu.

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Gabriel Liiceanu, Andrei Șerban, Andrei Pleșu, conf. univ. Costea Munteanu, Lucia Hossu-Longin.

IV. Teme noi: informații culturale asupra săptămânii ce urmează, prezentarea unor autori contemporani români și străini mai puțin cunoscuți publicului larg, mai ales cu ocazia apariției unor cărți; eventual, un top al noilor apariții editoriale.

V. Ilustrația grafică: un umor negru reușit - nu toată lumea gustă însă așa ceva.

Cu tot atașamentul,

Adriana Latu, București, 02.03.1994

I. Pentru că citesc revista "22" de la început pînă la sfîrșit, înseamnă că mă interesează totul. Și asta de la apariție, în fiecare săptămînă.

II. Autori preferați: majoritatea celor pe care i-am citit în revistă spun ceva.

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Paul Goma (consimt la cele spuse de

Perju

doamna Virginia Benchea din Agnita), Ileana Mălăncioiu, Gabriel Liiceanu, Octavian Paler, Doina Cornea și... Cristian Topescu (ca om, nu ca o personalitate din lumea sportului).

IV. Teme noi: 1. educație, 2. viața cotidiană din țările occidentale, 3. informații culturale asupra săptămânii care urmează.

V. Ilustrația grafică: acceptabilă.

VI. Litera este convenabilă și, de-ar trebui să folosesc lupa, tot nu renunț la "22".

Cu bucuria de a ști că existăți, vă mulțumesc!

Elisabeta Rusei, Constanța, 28.02.1994

Stimate domnule redactor,

Vă mărturisesc că nu sînt o cititoare consecventă a revistei dvs. Motivul e simplu: pentru a vă citi trebuie o anumită stare de bine, de liniște și răgaz ca pentru amabilitatea și disponibilitatea unei prieteni (de dragoste nu mai vorbesc de mult). Și totuși, atunci cînd vă lîntănesc mi se încălzește sufletul și crește nevoia de comunicare. Așa se face că prin intermediul chestionarului s-a înlesnit această herzoare.

Cu privire la punctul IV - "Teme", părerea mea este că un ziar serios ca al dvs. ar trebui să răspundă la întrebări în mod argumentat, științific, cum a fost de exemplu articolul-fragment semnat de Larry Watts (inaltă clasă!). Posibile întrebări, care chinuie orice român: De ce nu se face nimic? De ce sindicatele nu au succes în acțiunile lor greviste, par a nu ști să facă gravă, iar la TVR par chiar penibili? De ce nu există opinie publică (politică) în țara noastră? Care sînt diferențele dintre viața politică românească și cea din Occident? Care e secretul organizării și eficienței occidentale? De ce la noi nu se poate? Care sînt semnificațiile adinei ale mișcărilor politice din ultimul timp?

De asemenea, vă propun înființarea unor rubrici noi: una istorică, de istorie adevărată, care să corecteze minciunile comuniste concrete și "petele albe" ale istoriei, și alta ecologică, unde să se prezinte în mod inteligent soluții concrete la probleme concrete cu exemple din lumea occidentală, unde ecologia nu mai e un moft, ci o adevărată îngrijorare.

Chestionar

I. Mă interesează: 1. cronica sau comentariile politice, 2. anchetele sociale ("Dosar 22"), 3. eseu filosofic, 4. comentarea sondajelor de opinie, 5. actualitatea culturală, 6. comentariul despre TVR, 7. istoria religiilor.

II. Autori preferați: Gabriela Adameșteanu, Rodica Palade, Ilie Șerbănescu, Andrei Cornea, Raluca Stroe-Brunariu etc.

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Corneliu Coposu, ministrul Culturii, Iliescu.

IV. Teme noi: 1. educație, 2. viața cotidiană din țările occidentale.

V. Ilustrația grafică: proastă.

VI. Litera este convenabilă.

V-am scris cu plăcere.

Daniela Drăghicescu, București, 24.02.1994

I. Mă interesează: 1. editorialul, 2. cronica și comentariile politice, 3. interviul săptămânii, 4. eseu cultural, 5. comentariile sondajelor de opinie, 6. actualitatea culturală, 7. comentariile despre TVR, 8. anchetele sociale.

II. Autori preferați: Tia Șerbănescu, Gabriela Adameșteanu, Pavel Câmpeanu, Ilie Șerbănescu, Andrei Cornea.

III. Personalități la "Interviul săptămânii": Alina Mungiu, Stelian Tănase, Alexandru Paleologu, Gabriel Tepelea, Gabriel Liiceanu, Vladimir Cosma, Andrei Șerban, Fănuș Neagu (poate voi reuși să înțeleg cum de este prieten cu Andrei Șerban - citat din interviu TV - dar nu are fotografia dumnealui în birou, alături de ceilalți directori ai Naționalului!).

IV. Teme noi: 1. educație, 2. viața cotidiană din țările occidentale.

V. Ilustrația grafică: bună.

Margareta Maria Mihut, Drobeta Turnu Severin, 28.02.1994

FM 94,2 MHz

TOTAL

RADIO

București Tel. 637.3790 637.5645

ILIE ȘERBĂNESCU

Perspectivile reformei după primirea creditului de la FMI

Cu o întârziere de aproape un an față de calendarul prevăzut, România a obținut al treilea credit din partea FMI de la reluarea, în contextul de după '89, a relațiilor cu organizația financiară de la Washington. Potrivit deciziei recente a Consiliului directorilor executivi ai FMI - care a aprobat creditul - urmează ca, pe o perioadă de 18-19 luni de aici încolo, România să-și fie vărsate 700 milioane dolari, dintre care doar circa 300 milioane dolari imediat (prima tranșă), iar restul în mai multe tranșe, în cadrul unui calendar foarte precis și numai în urma îndeplinirii de către guvernul de la București în politica economică a unor angajamente clare pe care și le-a asumat.

Condiții "procedurale" excepționale?

Condițiile în care a fost negociat, finalizat și, în cele din urmă, aprobat acest credit s-au dovedit excepționale, ceea ce explică și întârzierea. Cu și atenția politică de care acesta a beneficiat aproape disproporționat pentru un credit. Care, în plus, nu reprezintă o sumă cine știe ce. Oricum, nu atât de importantă încât să țină capul de afiș al agendei politice și economice timp de un an. Realitatea este că în discuție nu era un simplu credit și nici chiar întreaga finanțare externă (întrucât aranjamentul cu FMI joacă rolul unui gir pentru accesul pe piețele financiare internaționale), ci însăși reforma economică în România. După ce în 1991 și 1992 FMI - luând de bune opțiunile declarate ale oficialităților de la București către o economie de piață - acordase României două credite de tip stand-by (adică de susținere în schimbul unui program de ajustări economice), dar constatase că angajamentele guvernamentale nu prea sînt îndeplinite și că se încearcă tot felul de tertipuri și păcăleli, a pus, în a treia solicitare de credit din partea Bucureștilor, piciorul în prag, arătând clar că nu va mai accepta doar promisiuni. Precondiții fără echivoc au fost stabilite pentru încheierea aranjamentului de credit. Și s-a cerut în mod expres un acord al Parlamentului asupra acestui aranjament, îndată după finalizare, dar înainte aprobării sale în instanța de decizie a FMI. Fără nici o îndoială, acești termeni "procedurali" mai puțin uzuali au fost în strînsă legătură cu situația politică specifică de la București. FMI fusese confruntat cu practica promisiunilor neîmplinite în timpul unor guverne în principiu deschise către reformă, iar cea de-a treia solicitare de credit venea din partea unui executiv care era format și sprijinit în Parlament de forțe politice susținătoare, dimpotrivă, ale "temporizării" reformei sau chiar ale stopării ei și care probase că s-a și apucat serios de treabă în această direcție.

Nu era greu de presupus ceea ce avea să se întâmple. Prins la mijloc între propria determinare de a respinge o reformă economică reală și pericolul de a lăsa România fără acces pe piețele de împrumuturi și de investiții internaționale, guvernul Văcăroiu n-a pregetat să se expună deplorabilei situații de a hărțui și a da impresia că este hărțuit, doar-dar lucrurile vor ieși cum vrea el, mișându-se pe faptul că FMI n-o va ține mereu și mereu la fal de tranșant. Dar FMI n-a coborît, de data aceasta, ștacheta exigențelor. Și, după formularea setului

precis de precondiții ca minge trimisă în terenul autorităților de la București, le-a lăsat pe acestea să-și rezolve singure problemele. Impotriva voinței proprii, arcul parlamentar de stînga și-a mobilizat rîndurile în acceptarea exigențelor FMI, iar Guvernul împreună cu Banca Națională au trecut la îndeplinirea setului de precondiții. Refuzînd Opoziției pe toată perioada anulului de hărțuiri cu FMI un rol pur decorativ, neimplicînd-o în vreun fel și nici măcar informînd-o despre ce se întîmplă, autoritățile de la București n-au putut-o în final avea pe aceasta de partea lor în aranjamentul convenit cu FMI.

Se va face în România reformă?

Să înțelegem din aprobarea dată de FMI în urma derulărilor arătate că autoritățile de la București s-au dat pe brazdă și că în România se va face reforma prin care să se spera într-o ameliorare a performanțelor acum execrabile ale economiei românești? Evident, FMI nu poate face reformele necesare în locul românilor înșiși. Nici nu-i treaba sa și, de altfel, nici nu-și propune așa ceva. Față de un debitor, FMI - în calitate de creditor, chiar dacă unul de tip special - poate doar pretinde anumite cerințe pe care de altminteri le "pasează" politic pe seama guvernului cu care încheie Acordul. Căci toate aceste cerințe ajung a constitui de fapt angajamente a căror îndeplinire și-o asumă guvernul în cauză.

Precondițiile stabilite de FMI în cazul României n-au vizat nimic altceva decît o stabilizare cît de cît la nivel macroeconomic, în absența căreia nu se poate efectiv întreprinde o reformă propriu-zisă, adică în economia reală. Printr-un ansamblu de restricții și constrîngerii în plan fiscal, bugetar și monetar - dintre care, în principal, încetarea emisiunilor monetare fără acoperire, limitarea deficitului bugetar, înăsprirea fiscalității, majorarea dobînzilor pentru oprirea fugii de leu - s-a urmărit o anumită temperare a inflației interne și o relativă stabilizare a cursului valutar. Aplicînd aceste mă-

suri. Guvernul și Banca Națională au reușit în mare atingerea obiectivelor vizate, îndeosebi cele privind cursul leului. Este o realizare certă. Care trebuie salutăată. Și pentru care de altfel, FMI a aprobat deschiderea liniei de credit convenită în cadrul Acordului. Deschidere a finanțării, dar nu și finanțarea în sine. România poate primi acum prima tranșă din credit (circa 300 din 700 milioane dolari), dar eliberarea tuturor celorlalte tranșe este condiționată strict de îndeplinirea unor criterii de performanță care, de aici înainte, sînt deja în întregime pași efectivi pe calea reformei. Precondițiile deschiderii finanțării nu au constituit elemente ale reformei în sine. Aceasta abia urmează a fi întreprinsă în economia reală tocmai în climatul propice creat prin stabilizarea macroeconomică și pe baza indicilor oferite de politica restrictivă. În mod evident, aceasta, constrîngînd întreaga economie, a afectat însă sever punctele și zonele slabe ori vulnerabile, punînd în lumină ceea ce este, deci, înainte de toate, de ajustat, corectat, restructurat. Dacă aceste schimbări în economia reală nu se vor face - adică dacă nu se va renunța urgent la industriile producătoare de pierderi și fără nici o șansă de reabilitare spre a le salva pe celelalte pe calea restructurării sau, altfel spus, dacă de inevitabila relaxare a politicii de restricții nu va beneficia doar partea sănătoasă și cu perspective de însănoșire a economiei -, relativă stabilizare economică obținută cu atîtea greutăți se va fi dovedit degeaba. Căci rapid se va egua în hiperinflație și în masive degradări ale cursului leului.

Se vizează doar prima tranșă?

Actuala stabilizare este procară tocmai pentru că nu provine dintr-o schimbare în economia reală. Are mai mult un caracter artificial și va căpăta substanță și soliditate doar pe măsura ajustărilor din economia reală. Pentru următoarele 18-19 luni - răstimpul în care va opera Acordul de credit - FMI a fixat cîteva criterii de performanță care nu se mai mențin exclusiv în spațiul arid al agregatelor statistice fiscale și monetare, trecînd în economia reală. Este vorba de angajamente pe care Guvernul român și le-a luat îndeosebi în ce privește restructurarea a circa 300 de mari întreprinderi de stat care produc peste jumătate din pierderile din economie, privatizarea a 2.400 societăți comerciale, menținerea unei discipline financiare ferme care să evite, prin neacceptarea de datorii niciodată achitabile, subvenționarea mascată a industriilor falimentare pe seama populației. Dacă aceste angajamente nu vor fi îndeplinite, vîrsarea către România a celorlalte tranșe din creditul FMI va fi de îndată suspendată. Cu toate consecințele adiacente pentru accesul general pe piețele financiare internaționale. Două principale "priviri" ale FMI asupra realizărilor guvernamentale sînt programate pentru noiembrie '94 și februarie '95. Ar fi pur și simplu tragic ca Guvernul român nici să nu fi avut realmente serios în vedere a realiza aceste angajamente, urmînd de la început traza lucrului pe jumătate: adică să obțină doar tranșa întâi din creditul FMI, cu deblocările corespondente ale fondurilor de la Banca Mondială, și apoi să ia în considerare cu bună știință suspendarea creditului pentru că nu intenționează de fapt să întreprindă reforma în economia reală, ceea ce ar începe să scoată din dispozitiv mulțimea de incompetenți care își datorează omnipotența, și acum ca și înainte, structurilor birocratice centralizate, bazate pe prevalența copleșitoare a proprietății de stat.

Don Quijote nu avea doar pana...

Zilele trecute mă aflam și eu în mulțimea adunată pînă la refuz în biblioteca orașului Piatra Neamț, unde domnea o atmosferă de bucurie nedismulată în fața șansei de a-l asculta și a-l înțelege pe Octavian Paler cu ocazia lansării cărții domniei sale - "Don Quijote în Est".

M-am dus cu bucuria copilărească de a-l vedea pe dl. Paler desprins din panoplia mea de modele intelectuale și sperînd să mă regăsesc în portretul celui estic Don Quijote cu care simțeam cu mîndrie că mă identifice de cînd am îmbrăcat haina publică a politiciii.

Cel pe care l-am descoperit la 13 ani și de la care am învățat ce înseamnă drama iluziei, Cervantes, mi-a oferit modelul unui personaj exemplar care a dublat permanent motivația gesturilor mele. Primordial a fost portretul tatălui meu, înfocat social-democrat de-al lui C. Titel Petrescu, descendent al unei mari fami-

lii creștine (Ghica) care a plătit cu ani de detenție politică în pușcăriile comuniste credința sa în rosturile și idealurile doctrinei social-democrate.

Ce am aflat după cîteva ore de delicia intelectuală în prezența d-lui Paler?

Am aflat că în această perioadă post-revoluționară, cînd iluziile erau multiple și generoase, s-au creat în România condițiile apariției unui Don Quijote multiplicat. Și acesta a apărut în haina intelectualului a cărui armă este pana sau în cea a luptătorului pe tărîm civic. Unul dintre aceste personaje, frumoase și utile prin iluziile prezente, este și dl. Paler. Întrebat despre lipsa domniei sale de implicare în politică, a explicat-o prin absența vocației. Ar fi fost perfect, dacă n-ar fi adăugat că îl încearcă o nesfîrșită milă atît față de parlamentarii ce vorbesc caragialesc de la tribună, cît și față de restul parlamentarilor ce ascultă plictisii în

scaune. Or, eu gîndesc că dacă de la înălțimea unui model intelectual care se numește Paler, reprezentanți singurei instituții democratice din țară - Parlamentul - sînt striviți de dispreț adresat unor personaje venale, oportuniste, conjuncturale, urite, nemotivate decît de gustul puterii, atunci mesajul, acest mesaj destinat intelectualității, căci aceia erau prezenți la bibliotecă, este nociv.

Credetăți că opinia manifestată este superioară efortului donquijotesco care parlamentarii Opoziției (cel puțin o mare majoritate) se zbat, confruntîndu-se zi de zi cu primarii pentru o palmă de pămînt luată unui bătrîn țărîn și uneori obțin, se bat cu mastodontii de la județenele de cultură, cu ofelanții din inspectoratele de învățămînt care readuc frica printre tinerii elevi, se bat cu bătrînii scoși de la naftalină de dl. Mincu pentru a distruge, prin restaurarea vechilor mentalități totalitare în sănătate?

Și dacă după înfinată zbatere aduc uneori un pic de dreptate celor înse-

tați de ea, se cheamă că moara de vînt a fost răpusă.

Și dacă unii copii care încă mai cred în virtutele le dovedești încredere și simpatie și îi susții în conflictul cu un dascăl decrepit și otrăvit, lîindu-te de piept cu un întreg Minister al Învățămîntului, nereformat și restaurat, atunci nu se cheamă că te-ai bătut lîngă fîntina unde doreau acei "dușmani" să se adapte?

Deci, domnule Paler, invocînd figura bravului hidalgo, aveți generozitatea să-i încurajați pe acei politicieni ce se identifică acestuia intru totul, căci și iluzia lor este necesară, iar demersul lor mi se pare esențial acum.

Am nevoie de sprijinul dvs. În rest, curaj, nesăbuință, hotărîre, nesomn, implicare în durerea altora aduc eu.

Și apoi, NUMAI ÎMPREUNĂ VOM REUȘI, nu-i așa?

Cu deosebită prețuire și respect,
SMARANDA DOBRESCU,
deputat P.S.D.R. de Neamț,
25 aprilie 1994

MARȚI 17 MAI

● **Egon Klepsch în vizită la București**
Președintele Parlamentului European, Egon Klepsch, s-a întâlnit cu membrii comisiilor de politică externă ale Parlamentului, cu membrii delegației române la Parlamentul European și cu liderii grupurilor parlamentare din Cameră și Senat. Egon Klepsch a declarat că România trebuie să-și soluționeze problemele privind minoritățile naționale și să se afirme ca un stat democratic și de drept, pentru a obține calitatea de membru al Uniunii Europene. Președintele Parlamentului European s-a mai întâlnit cu Teodor Meleșcanu, ministrul de Externe român, și cu I.P.S. Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

● **Nicolae Spiroiu - nevinovat**
Subcomisia parlamentară pentru cercetarea aspectelor cuprinse în memoriul gen. Nicolae Spiroiu și-a finalizat raportul, el urmînd să fie prezentat și aprobat de Comisia de apărare a Camerei Deputaților. Concluziile raportului dovedesc nevinovăția fostului ministru al Apărării față de acuzațiile ce i-au fost aduse de liderul Partidului România Mare, C.V. Tudor.

● **Un nou proiect de lege a minorităților naționale**
Grupul parlamentar al minorităților naționale a deus la Camera Deputaților propriul proiect de lege a minorităților naționale. Depunerea acestui proiect a fost determinată de promisiunea Consiliului Minorităților Naționale, făcută încă de anul trecut, că va elabora o inițiativă legislativă în acest sens, promisiune ce nu a fost respectată. Conform declarațiilor d-lui Varujan Vosganian, proiectul grupului minorităților naționale nu diferă prea mult de cel al UDMR.

● **"Toate partidele din Parlament sînt democrat"**
Ion Solcanu, senator PSDR, a respins acuzațiile referitoare la alianța între partidul de guvernămînt și formațiuni extremiste, precum Partidul România Mare. "Cel care ne susține sînt mult prea departe de extrema dreaptă sau stîngă", a afirmat senatorul PSDR, adăugînd că toate partidele din Parlament sînt "forțe democratice".

● **Salariile din învățămînt vor fi majorate cu 30%**
Parlamentul a aprobat - în urma unei înțelegeri între Florin Georgescu, ministrul Finanțelor, și liderii ai Sindicatului din Învățămîntul Preuniversitar - suplimentarea salariilor din învățămînt cu 30%, cu începere de la 1 septembrie a.c. De asemenea, s-a acceptat acordarea unor prime cadrelor didactice de 50.000 lei pentru lunile de vacanță.

MIERCURI 18 MAI

● **Președintele Iliescu a semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului**
Mircea Geoană, purtătorul de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe, a declarat că președintele Iliescu a promulgat marți Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Referindu-se la Raportul König-Jansson (cei doi raportori ai Consiliului European pentru România), dl. Geoană a precizat că MAE a pregătit un răspuns la criticile din raport legate de nerespectarea unor recomandări făcute țării noastre la admiterea în Forul European.

● **Bugetul învățămîntului a fost majorat**
Parlamentarii au aprobat, la propunerea comisei de specialitate, majorarea cu 40 miliarde lei a bugetului alocat învățămîntului. Sectorului medical nu i s-a suplimentat bugetul, majorarea salariilor urmînd să se realizeze prin aplicarea reformei în sănătate. Bugetul culturii va fi suplimentat și el cu 15 miliarde lei (în loc de 50 miliarde, cum s-a propus în dezbatere).

● **Nicolae Văcăroiu în Peru**
Premierul Nicolae Văcăroiu se află în Peru, unde s-a întâlnit cu președintele peruan Alberto Fujimori.
● **Mircea Snegur a devenit membru PDAM**
Mircea Snegur, președintele Republicii Moldova, a anunțat că intenționează să se înscrie în Partidul Democrat Agrar din Moldova. Astfel, Mircea

Snegur va fi candidatul la președinție din partea acestui partid.

JOI 19 MAI

● **Parlamentul a aprobat bugetul Apărării**
Camerile reunite ale Parlamentului au aprobat articolele referitoare la cheltuielile pentru Apărare, Ordine publică și SRI, așa cum au fost prevăzute în proiectul prezentat de Executiv. De remarcat că în bugetul alocat Apărării nu figurează într-un capitol referitor la Parteneriatul pentru pace.

● **Raportul König-Jansson este critic**
Frunda György, senator UDMR și membru în Comisia juridică a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a acuzat Ministerul Afacerilor Externe român că nu a distribuit raportul König-Jansson membrilor delegației române, cu excepția lui Florin Rădulescu-Botica, senator PSDR, președintele delegației. Acesta a întocmit un *aide-memoire* care contrazice unele puncte critice din raport. Referitor la conținutul raportului, dl. Frunda a spus că prin comparație cu cele privind Bulgaria și Slovacia, raportul pentru România este departe cel mai critic.

● **Conferința de presă a PAC**
Vicepreședintele PAC, Nicolae Țăran, a arătat că părerea președintelui Iliescu privind organizarea agriculturii îndeosebi sub forma asociațiilor va duce numai la faliment. PAC va continua în același timp demersurile necesare suplimentării fondurilor alocate culturii, învățămîntului, sănătății și apărării, a căror finanțare va fi realizată din profitul net al BNR.

● **PD despre decizia Curții Constituționale**
Decizia Curții Constituționale de returnare a Legii privind organizarea și funcționarea Societății de Radiodifuziune și Televiziune, precum și a Legii privind impozitul pe venitul agricol a fost apreciată ca fiind o "decizie politică". "Se urmărește ca Televiziunea și Radioul să rămîna în zona de influență a Puterii", a arătat Alexandru Săssu.

VINERI 20 MAI

● **Împrumut de la Banca Mondială**
Consiliul directorilor executivi ai Băncii Mondiale a aprobat un împrumut de 175 milioane dolari pentru Proiectul de dezvoltare industrială. Acești bani vor sprijini necesitățile sectorului privat industrial pentru investiții, capital rulant și finanțarea exportului.

● **Președintele Iliescu în nord-vest**
Aflat în vizită în județele Bihor și Satu-Mare, președintele Ion Iliescu a avut o serie de întâlniri cu reprezentanți ai puterii locale. Șeful statului a arătat că la situația economică actuală "nu există soluții prefabricate", iar cooperarea transfrontalieră în "așa-numita regiune eurocarpatică" este o problemă românească. "Ce are în comun Ungaria cu Carpații? Carpații sînt în România și numai ea ar avea dreptul să inițieze o asemenea colaborare cu țările vecine."

● **Consiliul Reprezentanților UDMR**
În cadrul Consiliului Reprezentanților Unionali UDMR s-a cerut ca - pe baza Pactului de stabilitate în Europa - reprezentanți ai minorității maghiare să participe la discutarea tratatelor bilaterale România-Ungaria. Totodată, vor fi înaintate "date concrete" Consiliului Europei, care să demonstreze că minoritatea maghiară e discriminată în România.

Din sumarul numărului viitor:

- **Interviul săptămîinii: Alin Teodorescu**
- **Republica Moldova sau Basarabia?**
- **"Patru ani de Revoluție" în "22"**
- **Cît de sănătoase sînt serviciile de sănătate? - anchetă**

● **Conferința de presă a Președinției**
Purtătorul de cuvînt al Președinției, Traian Chebeleu, a reiterat opinia d-lui Ion Iliescu conform căreia "adoptarea Legii fondului funciar reprezintă cea mai gravă greșală din ultimii patru ani". Deziluziunea de ceea ce a văzut în teren, șeful statului apreciază că greșala constă nu în restabilirea dreptului de proprietate, ci în gestionarea improprie a terenului.

● **PSDR susține sindicatele din învățămînt**
Prim-vicepreședintele PSDR, Constantin Avramescu, a arătat că raportul dintre salariile diferitelor categorii bugetare ar trebui refulcit, pentru a corespunde necesităților obiective. În acest context s-a arătat că PSDR susține revendicările sindicatelor din învățămînt.

SÎMBĂTĂ 21 MAI

● **Campanii electorale de weekend**
Președintele PSDR, Oliviu Gherman, aflat în vizită în județul Ialomița, a afirmat că nivelul de trai al populației va crește cu 5% pînă la sfîrșitul anului. Staff-ul PAC, deplasat în județul Gorj, a abordat la Tirgu-Jiu probleme de mare actualitate: corupția, culisele politice, morală și puterea, cine trădează Basarabia.

● **Delegația Băncii Mondiale în România**
Președintele Ion Iliescu l-a primit în Cotroceni pe vicepreședintele Băncii Mondiale, Welfried Thalwitz, care a estimat că acest organism internațional va acorda României un împrumut de un miliard de dolari. Totodată, la sediul Guvernului, d-na Eveline Herfkens, director executiv în BM, a apreciat că este necesară schimbarea cadrului motivational și de "proprietate și, în consecință, privatizarea în masă."

● **Președintele Curții de Conturi UE la București**
Dl. Andrei Middleboek, președintele Curții de Conturi a Uniunii Europene, a sosit la București într-o vizită ce are drept scop analizarea transformărilor economice din țara noastră în ultimii ani și modul în care autoritățile române au utilizat asistența financiară acordată de UE.

LUNI 23 MAI

● **PNȚCD amendează declarațiile președintelui**
Declarațiile președintelui Ion Iliescu referitoare la aplicarea Legii fondului funciar sînt, în opinia prim-vicepreședintelui PNȚCD, Ion Diaconescu, elocvente pentru politica cripto-comunistă a actualului regim. Liderul țărănist a apreciat că aceste luări de poziție împiedică accelerarea privatizării în agricultură, încurajînd tergiversarea aplicării Legii 18 de către reprezentanții administrației locale.

● **Raportorii CE sînt recuzați**
Parlamentarii ai coaliției majoritare din delegația română prezentă la reuniunea Consiliului European de la Varșovia au deus la secretariatul Parlamentului European o scrisoare în care contestă concluziile raportului König-Jansson asupra României. Parlamentarii Opoziției nu s-au alăturat protestului, considerînd gestul "nediplomatic" și nefiind de acord cu fondul scrisorii.

● **Anul școlar va fi înghet**
Federația Sindicatelor Libere din Învățămînt (FSLI) a anunțat blocarea anului școlar începînd cu 25 mai a.c. și a prezentat o listă de revendicări, printre care figurează și demisia ministrului Liviu Major. Revendicările FSLI vizează în principal majorarea bugetului alocat învățămîntului și dreptul FSLI de a participa la elaborarea proiectelor de legi ce privesc învățămîntul.

● **PCR contestat de Parchet**
Parchetul de pe lângă Tribunalul Municipiului București a declarat apel împotriva hotărîrii de înființare a Partidului Comunist Român. Procesul se va judeca la Curtea de Apel București.

Pagină realizată de
RALUCA STROIE-BRUMARIU
și **MARIAN CHIRIAC**

Dreptul la replică

În vederea informării opiniei publice, vă rugăm să dați publicității răspunsul nostru în legătură cu articolul intitulat "NEOBOSITA INVENTIVITATE", semnat de TIA ȘERBĂNESCU, apărut în săptămînalul dvs. nr. 18 (221) din 4-10 mai 1994, prin care vă facem cunoscute următoarele:

1. Faptul menționat în articol, potrivit căruia Procurorul General, domnul VASILE MANEA-DRĂGULIN, a făcut parte din delegația guvernamentală care a emis comunicatul referitor la vizita proiectată de fostul suveran al țării, MIHAI, în România, cu ocazia Sărbătorilor de Paști, este un neadevăr. Procurorul General nu a

**MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL GENERAL DE PE LÎNGĂ
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE**

fost consultat de nici o persoană fizică sau juridică în legătură cu oportunitatea efectuării acestei vizite.

2. Singura mențiune corespunzătoare realității din articolul menționat este cea în care se afirmă că Procurorul General nu face parte din puterea executivă.

3. Conform prevederilor legale în vigoare, Procurorul General al României nu are nici o atribuție referitoare la acordarea vizelor de intrare în țară pentru persoanele care solicită aceasta.

Serviciul pentru relații cu mass-media și colaborare externă

Dreptul la replică

PRECIZARE

1) Se înțelege din acest răspuns că dl. Vasile Manea-Drăgulin n-a participat la negocierile cu reprezentanții Casei Regale privind vizita de Paști a Regelui Mihai. Ce nu se înțelege este de ce această informație n-a fost dezmințită la vremea respectivă, cînd a apărut în presă ("Cotidianul", joi 28 aprilie) și cînd reprezentanții Casei Regale ar fi putut-o confirma. După cum e greu de înțeles de ce - pentru a se evita speculațiile sau neînțelegerile - componența delegației sau delegațiilor care poartă tratative în cazuri de asemenea interes nu este făcută publică.

2) Rezultă din acest al doilea punct al răspunsului că, intrucît o singură afirmație este considerată corectă din întreg articolul, toate celelalte sînt false. În consecință, însemnă că de fapt Regele a putut veni în țară ori de cite a vrut și deci a fost de Paști la Timișoara. Îmi pare bine că a fost așa și-mi pare nespuse de rău că n-am prins de veste.

TIA ȘERBĂNESCU

TIA ȘERBĂNESCU

RADU CĂLIN CRISTEA

Sabotarea prin amânare

Mediocrul român

Votarea proiectului de buget în Parlament a stârnit valuri - mai mari sau mai mici - în funcție de importanța sectoarelor considerate frustrate de sumele alocate. Unul dintre acestea este învățământul. Cum grevele de avertisment declanșate de-a lungul anilor precedenți n-au sensibilizat nici opinia publică și nici organele de resort, anul acesta momentul discutării în Parlament a bugetului pentru învățământ - 2,6% din PIB - a coincis cu o acțiune hotărâtă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar care au amenințat "închegarea anului școlar". Au fost instalate pichete de grevă în fața Parlamentului și cei doi lideri, dl. Florin Diaconescu (Sindicatul Liber din Învățământ) și dl. Cătălin Croitoru (Federația Sindicatelor din Învățământul Preuniversitar), au cerut permisiunea de a-și susține cauza în forul legislativ. Revendicările vizau investițiile, modernizarea materialului didactic, asigurarea unei desfășurări competitive a procesului de învățământ și salarizarea decentă a profesorilor. Momentul se anunța deosebit de critic, iar absența din țară a ministrului Învățământului părea să agraveze tensiunea intrucât confirma - fie și involuntar - indiferența măturisită de suma alocată prin buget. Opoziția a preluat revendicările sindicatelor profesorilor, și exact când războiul rece dintre sindicate și Guvern părea să doborâsească un ton decisiv a intervenit o lovitură de teatru. Una dintre acele lovituri purtând parafă PDSR și mărturisind aceeași sinecdochă politică practică cu succes de patru ani încoace dar purtată în singe de o jumătate de veac. Ca de obicei în asemenea situații, Partidul și Guvernul au luat partea pentru întreg și, cîrpind cîteva laturi ale problemei, au dat de înțeles că au rezolvat problema întreaga. Domnii Florin Georgescu, Adrian Năstase și Oliviu Gherman au intrat în tratative cu o singură federație sindicală - cea condusă de dl. Cătălin Croitoru - și au oferit cîteva soluții la un singur capitol al revendicării: salariile profesorilor. Triumfător, dl. Cătălin Croitoru a apărut însoțit de dl. Florin Georgescu pe micul ecran și, în chip de învățământ românesc în persoană, s-a arătat profund mulțumit de felul în care a fost primit și rezolvat de triumviratul Puterii. Domnia sa a copleșit cu elogii pe cei care, demonstrând "voință politică reală" de a ajuta învățământul, au fost plini de "intervenții salutare" și printr-o "mobilizare extraordinară" au realizat tradiționalul "pas înainte". Acest gen vicios de tratare și rezolvare a problemelor spinosă repetă, deopotrivă, rețeta unilateralității și parțialității, dar și pe aceea de a muta conflictul dintre Guvern și sindicate - între sindicate și sindicate. Federația Sindicatelor Libere din Învățământ (lider Florin Diaconescu), dar și o bună parte din chiar Federația Învățământului Preuniversitar condusă de dl. Croitoru au reacționat prompt, denunțând falsitatea rezolvării. Profesorii au înțeles că metoda de a astupa gurile uriașe ale învățământului prin închiderea gurilor sindicaliştilor cu mărirea de salarii și prin concursul unor lideri folosiți în beneficiul politic al Puterii este și imorală și ineficientă. Și că ea nu rezolvă nimic, ci doar poartă în falduri și volane strident colorate aparența rezolvării. În fond, suplimentarea obținută la buget este nesemnificativă. Mărirea salariilor cu 30% în condițiile în care inflația oscilează în jur de 300% înseamnă menținerea salariilor tot sub cota de supraviețuire. Investițiile sînt, în continuare, aproape inexistente, iar prima de vacanță de 50.000 lei nu are decît valoarea unui bacșiș umilitor. Demonstrațiile profesorilor l-au contestat pe dl. Croitoru. "El nu e profesor" - scria pe una dintre pancarte. Cu toate acestea, parcă anume în sfidarea contestărilor, dl. Cătălin Croitoru a fost prezentat cu obstație la Televiziune și a reluat de fiecare dată placa privind "pasul înainte". Deși chiar dl. Victor Ciorbea (președinte al CNSLR-Frăția, la care sînt afiliate sindicatele în cauză) a semnalat că este vorba de "o diversivone a partidului de guvernămînt în colaborare cu o singură federație din învățământ" care s-a grăbit "să proslăvească Partidul", singurul lider sindical considerat a reprezenta profesorii a rămas contestatul domn Croitoru. Celălalt lider sindical, dl. Florin Diaconescu, n-a fost băgat în seamă de Televiziune, cum n-a fost băgat în seamă nici de Partid și de Guvern. Profesorii au fost puși în fața faptului implinit și a învățământului slăbit. Despărțite în chip forțat datorită acestei manevre care ar putea părea vicleană dacă n-ar fi penibilă, sindicatele profesorilor s-au trezit preluând asupra lor un conflict care-i revenea Guvernului. Din nefericire, însă, acest mod de a scăpa de probleme nu favorizează nici măcar profesorul. Chiar dacă, potrivit obiceiului, peste găuri se întinde un covor colorat, găurile rămîn și cresc pe dedesubt. Așa încît nu profesorii României au fost păcăliți și nu doar învățământul românesc a fost păcălit. Prin această manevră a fost, de fapt, sabotat - sau amînat - viitorul țării. Urmarea este că două federații sindicale - cea a Sindicatelor Libere și cea a Sindicatelor autonome - și-au reanunțat intenția de a încheia anul școlar, în timp ce Federația Învățământului Preuniversitar, declarîndu-se satisfăcută, îl va dezgheta pe partea ei. Rămîne de văzut dacă Guvernul va reacționa sau va miza pe reacția promoțiilor de elevi și de părinți alarmate de "albina catalongelor".

Analizii scenei politice românești acceptă îndeobște un numitor comun al crizei actuale. Acesta se bizuie, într-o enumerare adeseori placidă, pe restaurația vechilor structuri, pe comportamentul veros al Puterii, eroismul plîpînd al Opoziției, subiectivismul tendențios al celor mai influente canale mass-media, vagi îndirjiri ale fostei poliții politice, strîmbătașea unor legi și, în general, imprezibilitatea delirantă a exercițiului justiției. Mă tem că acest algoritm al aprecierilor, de altfel suficient de convingător, evită să ia în calcul (din rațiuni politice, din pudoare ori din simplă neatenție) una din sursele inepuizabile ale neputințioasei zbereri a societății românești. E vorba de mediocritatea clasei politice, fenomen cu atât mai dureros cu cît marchează întreg spectrul politic și cu atât mai periculos cu cît dă semnele unei fatalități implacabile, ba chiar contagioase. Mediocrul solitar și ferit de tentația de a-și putea proba stupidenia exprimă, la urma urmelor, un handicap spiritual tolerabil. Tembelul zgometos, semidoctul deja neliniștit, impertinentul agresiv, iată alte cîteva grade ale unei mediocrități de astă dată recalcitrante. Una rudimentară, venală, rea. Mediocrii români ai momentului sînt de toate culorile și pentru toate gusturile. Unii s-au trozit direct în miezul politicii - acces în mod înșut stimulat de un electorat ruralizat, conservator și credul.

Spre paguba colectivă, eficiența în plan politic a acestei mediocrități în acțiune este și rămîne colosală. Să lăsăm exemplele să curgă. Înainte de debutul dezbaterilor pentru bugetul de stat pe 1994 a parlamentarii îngăimase ceva pe tema absurdității votării atît de tirzii a proiectului în cauză. S-a găsit imediat un mediocrul care să intre în vorbă, afirmînd că nu e vorba de nici o tergiversare, atîta vreme cît și precedentul buget fusese votat cam în aceeași perioadă a anului. Cotidianul "Adevărul" a prezentat, în serial, imobilele deținute de președintele executiv al PDSR și al Camerei Deputaților, Adrian Năstase. Nu comentez aici veridicitatea tuturor chitanțelor de lumină și gaz plătite de Adrian Năstase pentru un imobil care, nu-i așa?, nu-i aparține. Observ doar că s-a găsit și cu acest prilej o slugă, mediocră prin firea lucrurilor, care să scrie în ediția din 18 mai a cotidianului "Dimineața" că dezvăluirile celor de la "Adevărul" nu numai că n-au sîfonat imaginea de campion al luptei contra corupției a partidului de guvernămînt, ci, dimpotrivă, "PDSR a ieșit întărit din această confruntare". O apoteogmă a unui lider din arcul majorității parlamentare: "Opoziția nu va veni niciodată la putere deoarece nu are exercițiul puterii". Fără comentarii. Un alt bine cunoscut lider ne trimite în plin abis: "Remanierarea guvernamentală am făcut-o duminica pentru că e zi de odihnă". Un agrarian din toate punctele de vedere exclamă: "Noi sîntem un partid de opoziție care sprijină Puterea". Un meditant din apropierea președintelui Iliescu consideră că "la ora actuală 47% nu înseamnă mai mult de 34%". Un adagiul al unui apropiat al premierului Văcăroiu: "Deși alegerile din '46 au fost trucate, ele au fost cîștigate de comuniști". Stilistul de excepție numit Nicolae Văcăroiu, într-o evaluare foarte personală a avantajelor geo-strategice ale poziției țării noastre, e satisfăcut de faptul că "sîntem singura țară din jurul nostru...". O figură notorie

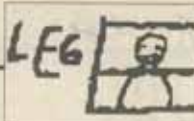
a Opoziției a înmărmurit presa cu un gînd apoteotic, potrivit căruia "există două posibilități: să plecăm spre bine sau spre rău". Un parlamentar din bine populata rasă "latrans" încearcă să-și convingă colegii, asigurîndu-i că "țărâni agteaptă cu nerăbdare introducerea impozitului agricol". Perplexitate la Cotroceni: "Nu trebuie acordată nici o semnificație recentelor sondaje IRSOP. Acestea reflectă starea de spirit a populației". O pleoacă pentru drepturile individuale ale membrilor minorităților etnice: "Pe noi nu ne interesează drepturile colective pentru că țiganii sînt răspîndiți uniform în toată țara". O definiție impecabilă a spiritului hiper-naționalist: "Important e să fie al nostru, nu ne interesează dacă este prost sau deștept". Un alt șef de partid, într-o speculație pe teme de politică externă: "China nu este și nu poate fi nici comunistă, nici capitalistă, pentru că este o țară multimediară". O perliă a unui din iluștrii demagogi de școală nouă, după opinia căruia partidul său "acceptă și susține neoliberalismul clasic român". "Armata României are suficiență onoare și demnitate pentru a-și exprima singură sentimentele", astfel sună un comunicat plin de năduf al Ministerului Apărării Naționale, comunicat unde sînt acuzați de "lipsă de respect față de Armată" toți cei care, "din afară" fiind, își permit să scoată măcar o vorbă. Mediocritatea idilic-clamoroasă: "La ultimul Congres al partidului au fost unii care au vorbit atît de adînc, încît au avut ochii umezi". Așa cum îi avem și noi, evident din alte pricini, inventariînd gogomăniile dezbătute de mediocritățile aurite ce ilustrează, de la stînga la dreapta, viața noastră politică. Exemplul cel mai proaspăt fiind avalanșa de conferințe de presă convocate de PUNR pentru a arăta, în fraze înspumate, că nu are nici cea mai mică legătură cu fenomenul "Caritas". În pofida tuturor evidențelor, ba chiar a unei mielome declarată semnate de acest bastion al mediocrității post-revoluționare numit Gheorghe Funar: "Sînt și eu cetățean", zice primarul de Cluj, "care, neavînd alte resurse decît cele legale, am fost nevoit să completez veniturile familiei prin participarea la jocul "Caritas".

Oricît de pitorești și succulente ar fi aceste și asemenea citate, selectate de altfel aproape la întîmplare dintr-o suită abundentă de exemple de același calibrul, rezultanta lor înseamnă doar un pariu pierdut al clasei politice actuale. Excepțiile există, sînt însă puține și rămîn aproape inezizabile în masa enormă a acestui veleitarism răspîndit la scara tuturor puterilor din stat. Am fost rezervat ori de cîte ori manifestările Puterii erau asociate, de exemplu, cu acțiunea unor forțe oculte. După cum la fel de reținut voi rămîne în fața euforiei acelor analize care îmbracă într-un halou sacru imaginea unei României cucerite, în fine, de Opoziție. Procentul potențial al amatorismului este, în ambele cazuri, îndeajuns de convingător pentru a mă constrînge la relativizarea spontană a acestui foarte popular tip de judecare a realității. În bine și rău, în alb sau negru. Așa ceva nu cred să existe. Există doar un orizont coclit și lăbărtat, ca o baltă stătută, unde zbererea celor cîteva conștiințe pe care, har Domnului, ne mai bizuim, e sufocată de mișcarea în haită a acestei mediocrități impulsive. A acestui poate cel mai otrăvit blestem al lui Ceaușescu.

RALUCA STROE-BRUMARIU

Legea bugetului de stat (II)

PROTEST

După amânări succesive ce l-au făcut pe unii politicieni să susțină - mai în glumă, mai în serios - că ar fi fost mai nimerit ca Executivul să renunțe la bugetul pe anul în curs pentru a pregăti din timp bugetul anului viitor, Parlamentul a început, marți 10 mai, dezbaterile proiectului bugetului de stat pe 1994.

Dar (poate de vină să fie și cele trei ceasuri rele) lucrurile nu au decurs așa cum s-ar fi așteptat Guvernul. Abia a apucat Ion Solcanu, președintele de ședință, să anunțe ordinea de zi și ședința a și fost tulburată de propunerea surprinzătoare a grupurilor parlamentare ale PL '93, care au prezentat două proiecte de hotărâre, vizând începerea urmăririi penale împotriva domnilor Nicolae Văcăroiu și Florin Georgescu pentru întârzierea cu 7 luni a prezentării bugetului pe 1994.

În ultimele săptămâni, liderii PL '93 au încercat să-și convingă colegii din CDR că Opoziția ar trebui să depună o moțiune de cenzură împotriva Guvernului înainte sau paralel cu dezbaterile bugetului. Considerând însă că o nouă moțiune de cenzură în acest moment nu ar avea nici o șansă (în pofida declarațiilor recente ale PDAR sau PUNR), ceilalți lideri din Convenție au respins propunerea insistențiată a liberalilor. Nevoiti să renunțe la ideea moțiunii (PD declarând fără echivoc că va susține adoptarea bugetului) și nedorind să lase nesancționată lipsa de seriozitate a guvernanților, liberalii au pus la cale un atac coerent la adresa Guvernului, atac care, deși sortit eșecului, era menit să atragă atenția asupra ilegalității în care se află Executivul. Bazându-se pe prevederile Legii 10/1991 privind finanțele publice, liberalii au prezentat Parlamentului două proiecte de hotărâre prin care se cere Parchetului General punerea sub urmărire penală a primului-ministru și a ministrului de Finanțe pentru "săvârșirea de abuz în serviciu contra intereselor publice" și Curții de Conturi declanșarea unui control privind modul de gestionare a resurselor publice în perioada 1 ianuarie 1994-10 mai 1994. Propunerea a fost respinsă cu 109 voturi pentru și 193 împotriva, grupurile parlamentare ale PD lipsind de la dezbateri, în acea zi având loc la Cluj înmormântarea lui Ion Aurel Stoica.

Trecut acest hop, Florin Georgescu, ministrul Finanțelor, și-a recăpătat aplombul (pierdută în timpul disputelor pe marginea propunerii liberalilor) și a cerut parlamentarilor ca bugetul să rămână bătut în cui. În ciuda criticilor Opoziției, care în dezbaterile generale a evidențiat hibeale proiectului - nespecificarea cursului leului comparativ cu dolarul, falsitatea prognozelor economice etc. - primul articol a fost votat fără nici o modificare. Astfel, veniturile, cheltuielile și deficitul bugetar au rămas cele stabilite de Guvern. Și este puțin probabil ca de acum înainte la capitolele esențiale să se producă modificări, poate doar cu excepția sumei alocate învățământului, unde însăși comisia de specialitate a propus o suplimentare cu 40 miliarde lei a bugetului. În rest, coaliția majoritară va asigura probabil votul necesar adoptării bugetului în variația propusă de Executiv.

În articolul de acum două săptămâni despre proiectul bugetului pe anul în curs am redat structura bugetului, oprindu-ne la cheltuielile pentru autoritățile publice. Acestea sînt stabilite la suma de 594,5 miliarde lei, din care 12,4 miliarde pentru Senat, 50 miliarde pentru Camera Deputaților, 6 miliarde pentru Președinție, 142,5 miliarde pentru autoritatea judecătorească, 23,4 miliarde pentru Curtea de Conturi, 0,8 miliarde pentru Curtea Constituțională. Cheltuielile pentru autoritatea executivă (Guvern, ministere) ar urma să se ridice la 359,4 miliarde lei, din care 22,3 miliarde pentru Guvern și 337,1 miliarde pentru ministere. În ce privește cheltuielile pentru domeniul economic, acestea vor fi, conform proiectului, de 3.790,1 miliarde lei, din care 153,8 miliarde pentru personal și 2.419,8 miliarde pentru subvenții și transferuri. 1.095,4 miliarde sînt prevăzute ca subvenții pe produse și activități în sectorul extractiv.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale, prevăzute pentru acest an, sînt de 776 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creștere față de anul trecut cu numai 36%, deci mult sub rata inflației, calculată în Memorandum la 75%.

Pentru minoritățile naționale, Guvernul va aloca în 1994, prin bugetul Secretariatului General al Guvernului, 1.113 milioane lei, sumă ce va fi repartizată pe organizații de către Consiliul Minorităților Naționale.

Iată și sumele alocate pe 1994 unor instituții publice: Academia Română: 18.500.400.000 lei; Centrul Național al Cinematografiei: 2.119.550.000; Agenția Română pentru Dezvoltare: 3.858.900.000; Rompres: 3.008.400.000; Serviciul de Protecție și Pază: 13.318.800.000; Oficiul de Stat pentru Probleme Speciale: 1.708.500.000; Consiliul Național al Audiovizualului: 689.900.000; Radiodifuziunea: 9.042.000.000; Centrocop: 255.000.000.000; Subsecretariatul de Stat pentru Problemele Victimelor Revoluției din Decembrie 1989: 4.711.500.000; Televiziunea: 3 miliarde; Serviciul de Telecomunicații Speciale: 20.995.700.000. Acesta din urmă, creat prin Hotărârea Guvernului nr. 229/1993, nu este supus controlului parlamentar, el nefiind de altfel nici printre cele șase servicii de informații prevăzute în Legea Siguranței Naționale. Oricum, STS are un buget care constituie o pătrime din bugetul național și este dublu față de cel alocat Ministerului Comunicațiilor.

Sub acoperirea a cinci semnături inventate a fost distribuit de curind pe străzile Timișoarei și expediat la toate parohiile bănățene un text mincinos și mișșav, menit să întineze imaginea înalt Prea Sfinției Sale Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului. Același text a fost publicat de curind de săptămînalul "România Mare", care colectează tot ce vechile cercuri ale Securității pot produce mai murdar.

Se știe că înalt Prea Sfinția Sa Nicolae Corneanu, prin atitudinea sa demnă, prin faptele sale de sprijinire a democratizării țării, a renașterii morale și spirituale a societății noastre, irită acele cercuri care privesc cu regrete spre trecutul apropiat.

Protestul nostru reprezintă atât un act de solidarizare cu înalt Prea Sfinția Sa, una dintre marile personalități luminoase ale României, cit și o chemare pe care o adresăm opiniei publice, pentru a respinge sacrilegiul comis de forțe retrograde agreate și protejate de Puterea actuală. Numai minți bolnave au putut da naștere unor acuzații atât de aberante pe care oamenii de bună credință nu le pot admite.

Chemăm opinia publică să se asocieze protestului nostru care constituie și mărturia unei statornice admirații și prețuirii pe care o purtăm Mitropolitului nostru.

Prof. univ. dr. Eugen Todoran, Rectorul Universității din Timișoara; prof. univ. dr. Ștefan Drăgulescu, Rectorul Universității de Medicină și Farmacie Timișoara; prof. univ. dr. Păun Otman, Rectorul Universității de Științe Agricole a Banatului; prof. univ. dr. ing. Alexandru Nichic, Rectorul Universității Tehnice din Timișoara; Viorel Oancea, Primarul Timișoarei; prof. univ. dr. ing. Radu Vlădeș, Facultatea de Chimie, Universitatea Tehnică din Timișoara; prof. univ. dr. ing. Mircea Nemeș, Decanul Facultății de Electrotehnică, Universitatea Tehnică din Timișoara; Mircea Dinulescu, scriitor, București; lect. univ. Marcel Tolcea, scriitor, Timișoara; prof. univ. dr. Dan Papuc, Facultatea de Matematică, Timișoara; prof. univ. dr. Constantin Popa, Facultatea de Matematică, Timișoara; prof. univ. dr. Mircea Goian, Decanul Facultății de Agricultură, Timișoara; conf. univ. dr. Elena Oancea, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; prof. univ. dr. Nicolae Manolescu, Universitatea din București, scriitor, București; Octavian Paler, scriitor, București; lect. univ. Vasile Popovici, scriitor, Timișoara; lect. univ. Mircea Mihăies, scriitor, Timișoara; lect. univ. Daniel Vighi, scriitor, Timișoara; lect. univ. Adriana Babeș, scriitor, Timișoara; conf. univ. dr. Șerban Foartă, scriitor, Timișoara; Viorel Marineasa, scriitor, Timișoara; prof. univ. dr. Gheorghe Constantin, Facultatea de Matematică, Timișoara; prof. univ. dr. Ioan Mușcatar, Facultatea de Fizică, Timișoara; prof. univ. dr. Radu Cristodorescu, Șeful Clinicii Medicale II ASCAR, Spitalul Municipal, Timișoara; prof. univ. dr. Virgil Feier, Șeful Clinicii de Dermatologie din Timișoara; dr. Radu Gheorghiu, medic primar, Spitalul CFR, Timișoara; prof. univ. dr. Caius Streianu, Șeful Clinicii Medicale II, Spitalul Județean Timiș, prof. univ. dr. Radu Străin, Șeful Clinicii de Gastro-Enterologie, Timișoara; prof. univ. dr. Constantin Flondor, artist plastic, Timișoara; Ana-Maria Străin, profesoară, Timișoara; prof. univ. dr. Liviu Simbotin, Șeful Catedrei de Management, Facultatea de Agricultură, Timișoara; conf. univ. dr. ing. Aurel Irhașu, Facultatea de Construcții, Timișoara; Maria Foartă, cercetător științific, Filiala Academiei Române din Timișoara; prof. univ. dr. Viorel Radu, Decanul Facultății de Matematică, Timișoara; conf. univ. dr. Ioan Munteanu, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; prof. univ. dr. Andrei Pippidi, București; prof. univ. Mircea Spătaru, Rectorul Academiei Naționale de Arte Plastice, Simina Mezincescu, artist

plastic, București; prof. univ. dr. Ioan Alexandru, Universitatea din București; Sorin Dumitrescu, pictor, Președintele Fundației "Anastasia", București; Horia Bernea, pictor, Directorul Muzeului Tărânuțului Român, București; prof. univ. dr. Ioan Hreanac, Facultatea de Fizică, Timișoara; lect. univ. Ion Pătrulescu, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; lect. univ. dr. Dan Negrescu, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; asist. univ. dr. Claudiu Arșeșanu, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; prof. univ. dr. Vasile Tăra, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; prof. univ. dr. Eugeniu Coșeriu, lingvist, Universitatea din Tübingen, Germania; prof. univ. dr. Ștefan Munteanu, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; prof. univ. dr. Ioan Cheie, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; conf. univ. dr. Ioan Cătănescu, Decanul Facultății de Fizică, Timișoara; prof. univ. dr. Dumitru Daba, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; prof. univ. dr. Ștefan Balint, Prorectorul Universității din Timișoara; prof. univ. dr. Ion Popescu, Facultatea de Matematică, Timișoara; conf. univ. dr. Derin Popovici, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; lect. univ. dr. Dan Dăianu, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; prof. univ. dr. Gheorghe Atanasiu, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; prof. univ. dr. Simion Mîoc, Decanul Facultății de Litere, Filosofie și Istorie, Timișoara; prof. univ. dr. Mihai Buculei, Academia Națională de Arte Plastice; mr. (rez.) Constantin Chiticaru, Timișoara; șef lucr. dr. ing. Doina Irhașu, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; Ioan Savu, Societatea "Tot Banatu-i Franca", Timișoara; dr. Ștefan Căneșcu, Clinica de Oncologie, Timișoara; șef lucr. ing. Constantin Blaj, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; prof. Radu Viorică, muzician, Timișoara; conf. univ. dr. Nicolae Tăran, Facultatea de Științe Economice, Universitatea din Timișoara; conf. univ. dr. Vasile Dorobanțu, Facultatea de Electrotehnică, Timișoara; prof. univ. dr. Ovidiu Mirșu, Facultatea de Construcții, Timișoara; prof. univ. dr. Florin Căteanu, Facultatea de Științe Economice, Universitatea din Timișoara; lect. univ. Eugen Jurca, preot, Facultatea de Teologie, Timișoara.

Adevărul literar și artistic, nr. 219

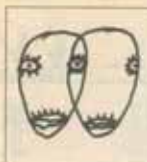
- **Interviu cu Ana Blandiana**
- **Cum crede Mircea Nedelciu că poate fi reformată Uniunea Scriitorilor?**
- **"Cele 12 semne ale Zodia-cului" de Jorge Luis Borges și Adolfo Bioy Casares**
- **"Poeme din Jilava" de Victor Valeriu Martinescu**
- **Cannes '94 - cum a fost**

Radio Delta - "Drumul cel mai scurt către informație"

F ● emisiune pivot consacrată actualității
O ● oferă mesaje clare și inteligente create special pentru dvs.
U ● vă îndeamnă la acțiune prin informație
S ● de luni până vineri, între 7⁰⁰ și 10⁰⁰

"Drumul cel mai scurt către informație"

RODICA PALADE

Exilul românesc

Simpozionul de la Paris, 20-23 mai 1994

În zilele de 20, 21, 22 și 23 mai a.c. a avut loc la Paris simpozionul Exilul românesc - identitate și conștiință istorică. **Organizatori:** Institutul Român din Freiburg, Fundația Culturală Română din Madrid, Centre Roumain de Recherche (Paris), Casa Românească (Paris), Solidarité Universitaire France-Roumanie, Aposifia (München), Hyperion (Paris), Pro Basarabia și Bucovina, Asociația Culturală Română (Hamilton - Canada). **Sponsorul acestei manifestări a fost Aureliu Răuță (Spania).** **Lucrările simpozionului s-au desfășurat în jurul a șase mari teme:** identitatea și legitimitatea exilului românesc, Contribuția exilului românesc la cultura occidentală contemporană, Martiriul neamului nostru, Criteriul moral al exilului, Haosul politic și moral al României de azi, Instituțiile culturale și publicațiile exilului românesc, Mărturiile și perspective.

Pe parcursul a patru zile au fost reunite la Paris mari personalități ale exilului românesc, alături de personalități din țară: **Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Cicerone Poghir, Alexandru Ciorănescu, Basarab Nicolescu, Nicolae Balotă, George Banu, Nicolae Stroescu-Stănișoară, Camilian Demetrescu și Emil Constantinescu, Corneliu Coposu, Doina Cornea, Octavian Paler, Alexandru Paleologu, Ion Caramitru.** Sint doar câteva nume din lungul șir al participanților la acest simpozion.

Având ca scop declarat "depunerea mărturiilor înainte de a muri și conservarea acestor mărturii într-un volum" (Paul Barbăneagră), simpozionul de la Paris a fost prima încercare de apropiere adevărată a românilor din țară și din exil. Etichetat de propaganda postcomunistă încă din primele zile de după revoluție ca "nomicător de salam cu soia", exilul românesc este - așa s-a văzut la Paris - alcătuit din oameni profund și sincer preocupați de soarta țării. Cât de false și de păgubitoare sînt segregările între categoriile umane (și cit de condamnabile atunci cînd ele sînt chiar dirijate) s-a putut vedea atît în sala de conferințe (unde cei mai aplaudați au fost cei veniți din țară - Corneliu Coposu, Doina Cornea, Emil Constantinescu, Ioan Gavrilă, Octavian Paler), cît mai ales pe culoare, unde discuțiile, gesturile, privirile românilor din România, Franța, Germania, Spania, Canada nu aveau nimic a face cu "combatanții" a două tabere care își măsoară orgoliile suferința.

Sigur că un simpozion - chiar pe durata a patru zile și cu un program strîns și încărcat de dimineața pînă seara - nu epuizează analiza exilului ca fenomen "fără precedent ca proporții și durată" (Monica Lovinescu), așa cum așteptăm s-o facă studiul aplicat al specialiștilor - istorici și sociologi.

În dialogul cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, avîndu-l ca moderator pe Paul Barbăneagră (dialog care mi-a amintit febrilitatea cu care urmaream nenumăratele mese rotunde - cu radioul pe calorifer, pentru că acolo se auzea mai bine - de la Europa Liberă), cei doi - "instituția Monica Lovinescu și Virgil Ierunca" - au trasat natura calitativă a exilului românesc, dată și de conjunctura istorică. Primul exil românesc, cel de după 1948, a fost caracterizat de speranță și iluzie. Oamenii plecați din țară după instalarea totalitarismului - mari personalități ca generalul Rădescu, Vișoianu, Fărcașanu, Eftimie Gherman, Șerban Voinea - doareu să caute sprijin în străinătate, să se întoarcă și să lupte. După înăbușirea revoluției maghiare din '56, iluziile s-au spulberat, iar odată cu venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu unitatea exilului a fost pusă la încercare, nemaiputîndu-se vorbi de exil, ci de exilați.

Pe măsură ce țara era tot mai blocată în fortăreața totalitarismului, distanța dintre cei plecați și cei rămași a crescut. Chiar dacă despărțirea semăna cu o moarte, cei care au plecat și care au constituit exilul (și nu "românii deplasati" - cum i-a numit Virgil Ierunca) n-au conștientizat și-și reunească efortul în a face cunoscută cultura română în lume (prin crearea de institute, asociații și publicații) sau în a sprijini pe cei rămași în țară și care cutezau să se împotrivescă regimului. Nici un mîncător de salam cu soia nu trebuie să uite ce a însemnat

Europa Liberă în vremea în care România părea o țară congelată sub portretul lui Nicolae Ceaușescu.

Dintre intervențiile participanților la simpozionul de la Paris semnalăm (cu dorința de a reveni pe larg) doar câteva: Basarab Nicolescu: "Prezentarea operei lui Ștefan Lupășcu"; Leonid Arcade: "Cioran după Eminescu și Nietzsche"; românească; Octavian Paler: "Exilul românesc văzut din țară"; George Banu: "Oamenii de teatru români în Occident"; Camilian Demetrescu: "Confruntarea dintre exilați români și partidele marxiste occidentale (exemplu Italia); Corneliu Coposu: "Intemnițarea și asasinarea elitei noastre politice"; Doina Cornea: "Curajul și riscurile rezistenței noastre"; Emil Constantinescu: "Piața Universității și Convenția Democratică, două acțiuni dătătoare de speranță"; Ioan Gavrilă: "Partizanii martiri din Făgăraș".

Din intervențiile participanților la simpozion, doar Sanda Stolojan a vorbit de excepționalele merite ale Ligii pentru Apărarea Drepturilor Omului de la Paris, ligă ce s-a dedicat sprijinirii disidenților din România și al cărei președinte a fost Mihnea Berindei. În ultima zi a întîlnirii au fost trecute în revistă instituțiile culturale și publicațiile din exil. În gîndința finală, din multitudinea de opinii (vizînd mai puțin perspectivele cit analizate) am reținut opiniile exprimate de Monica Lovinescu, Doina Cornea și Octavian Paler, care văd urgența unor acțiuni concrete privind conservarea memoriei anilor de totalitarism, memorie care să includă atît experiența românilor din țară cît și pe cea a românilor din exil. Mai puțin reușită mi s-a părut intervenția Roxanei Iordache de la "România liberă", care n-a ezitat să afirme că "dacă există presă liberă în România, ea se datorează lui Petre Mihai

Băcanu, Anton Uncu, Mihai Creangă, Maier" și "dacă există Convenția Democratică, ea se datorează tot lui Petre Mihai Băcanu"... (Cu doar două zile înainte acestui simpozion citisem în "România liberă" editorialul lui Anton Uncu, din care am înțeles că Opoziția ar trebui "să facă totul" pentru a-l sprijini pe... Adrian Năstase.)

Simpozionul de la Paris a demonstrat că românii din țară și străinătate împart aceleași calități și defecte și că distribuția reproșurilor nu folosește decît celor care doresc să stăpîneasă azi, ca și ieri, prin dezbinare.

Monica Lovinescu: "Important în această întîlnire este că se atrage atenția asupra dimensiunii exilului, pentru care, ca fenomen colectiv, nu există încă interes în România. Care sînt cercetătorii care să studieze arhivele exilului și care să consemneze mărturiile supraviețuitorilor primului exil? Deci meritul acestui simpozion este cel de a strîni interesul pentru arhivele și mărturiile de care istoricii nu se vor putea dispensa și tot un merit ar fi anularea «competiției în suferință» între cei din țară și cei din exil, competiție care nu este decît una din tările stării actuale".

Corneliu Coposu: "Socotesc că această întîlnire este o reușită. Un bun început pentru dărîmarea zidului Berlinului dintre românii din țară și cei din străinătate. Și avem nevoie de acest lucru ca un suport spiritual în drumul nostru spre democrație și normalitate".

Alexandru Paleologu: "Întîlnirea a avut un mers ascendent. Fiecare zi a dezvoltat un climat mai comunicativ, mai afectiv și mai simpatie. La ora actuală se poate discerne un lucru: exilul interior și exilul exterior suferă de un defect comun, și anume, consideră că situația e la fel ca înainte. Eu nu spun că e mai bine, dar sigur nu e la fel. Eroarea aceasta de apreciere vine din dezamăgirea că la noi - ca și în celelalte țări din Est - la putere se află stînga. S-a crezut că dacă a fost înlăturat comunismul, chiar de a doua zi se vor instala liberalismul și normalitatea. Ceea ce nu s-a întîmplat. Pe termen lung, eu rămîn optimist, nu însă pe termen scurt. A fost răsturnat un regim al minciunii, dar nu s-a instaurat un regim al adevărului. Dar acest lucru nu se poate remedia prin dezgust, retragere, dezimplicare, cîrțire sterilă a Opoziției, care oricît de slabă ar fi, ea totuși se infripă. Cine se gîndește cu din dezgust să stea pe tușă, sigur nu percepe devenirea (cu toată angajarea politică a momentului) și sigur este un aliat al neocomunismului. A rămîne sceptic față de șansele Opoziției înseamnă ininteligentă și trădare. Rezerva față de implicare se poate constata și aici, la acest simpozion. Dar cine se teme de contaminare nu poate fi medic".

APEL

Reuniți la Paris cu ocazia Colocvului "Exilul românesc - identitate și conștiință istorică" (20-23 mai 1994), noi, liderii partidelor democratice din România, reprezentînd exilul românesc din Occident, ca și personalități din România și străinătate, avînd în vedere că exilul românesc face parte integrantă din națiunea română și conform Constituției (1991) care garantează dreptul la cetățenie română al tuturor cetățenilor născuți în România, egalitate în drepturi a cetățenilor români (dreptul la proprietate, dreptul de a alege și de a fi ales, dreptul la liberă circulație a persoanelor și bunurilor)

Cerem:

1) abrogarea imediată și necondiționată a tuturor decretelor adoptate după 6 martie 1945 în virtutea cărora un număr de români au fost privați de drepturile civice și naturale, în primul rînd de dreptul la cetățenia română;

2) simplificarea procedurilor de reintegrare în drepturi a victimelor decretelor a căror abrogare este cerută aici;

(...)

Adresăm acest apel
Consiliului European
Senatului SUA (Comisia pentru Clauza națiunii
celelaltei mai favorizate)
Parlamentului European

Academia Evanghelică Transilvania

Modelul Academiei Evanghelice este german (în Germania funcționează 15), dar el s-a răspândit în 93 de țări. Deschise laicilor și problemelor cu care aceștia se confruntă în societate, ele se constituie într-un fel de "universități populare". "Academia Evanghelică Transilvania" a avut deja 15 "acțiuni", penultima pe tema minorităților, la Brașov, ultima la Sibiu, cu referire la situația femeilor. Titlul ei, "Femeie, la cratiță? Nu, mulțumesc!", simplifică (și chiar vulgarizează) inițiativa a două directoare germane (Heidemarie Wüst, directoarea Academiei Evanghelice Sachsen-Anhalt, cu sediul la Magdeburg, și Dorothea Koch-Möckel, directoarea Academiei Evanghelice Transilvania, cu sediul la Sibiu). Prima parte a conferinței a avut loc acum un an, în Germania, la Darlingerode, fiind marcată de deabusolarea femeilor din Germania de Est, după unificarea.

Ținând seama de puținele cunoștințe generale din zona culturii religiilor, țin să specific că ceea ce și eu am aflat acolo, că populația săsească aparține în mare măsură Bisericii evanghelice - Luther -, spre deosebire de germanii din Banat (catolici), și de unguri, aparținând Bisericii reformate (Calvin). Biserica evanghelică este deschisă vieții laice. În Grecia există o Academie Ortodoxă, iar în România, Mitropolitul Daniel va face una în Moldova, la Neamț.

Primarului - un pantof rupt de 8 martie

În cadrul Academiei Evanghelice s-a constituit în noiembrie 1993 Forumul Femeilor, un grup de dialog civic organizat de femei - pentru femei și bărbați. El s-a făcut cunoscut (și simpatizat) printr-un gest simbolic, mediatizat de cele patru cotidiane sibiene și de postul local de radio: de 8 martie, un grup de inițiativă feminin (între care învățătoarea Mariana Todea și ziarista Anemarie Weber) a oferit primarului Sorin Serbu un pantof scilicet și rupt, "pentru tot ce n-a făcut pentru igiena și frumusețea orașului nostru. Cibinul infestat cu tot felul de reziduuri toxice, gropile și praful din oraș, rampa de gunoi care ne sufocă prin fumul ei și care a devenit un pericolos focar de infecție, parcurile garnisite cu maldăre de gunoi". Ales sub semnul Cheii, primarul Sibiului este membru PAC. Reprezentantele Forumului Femeilor au considerat însă că reproșurile enumerate mai sus "nu se pot explica numai cu lipsa notorie de fonduri, ci denotă și o slabă gospodărire, chiar o periculoasă delăsare în administrarea municipiului". În schimb, unui tînăr întreprinzător sibian, Constantin Sorici, care a înființat un bun magazin și a creat locuri de muncă pentru femei, Forumul Femeilor i-a oferit, tot simbolic, o pereche de pantofi de lux. Primarul Sibiului nu a reușit să se reabiliteze în ochii femeilor nici în cadrul următoarei inițiativă, "Săptămâna verde", pe care participantele n-o consideră un succes, dar nici un succes. În "Săptămâna verde" s-a încercat curățarea orașului de deșeurii și, cu ajutorul multora (inclusiv a doi directori de întreprinderi), ele au demonstrat că starea jalnică a orașelor nu este o fatalitate. Din Forum face parte de altfel și un consilier municipal, Iuliana Drăgușiu (MER).

Guvernul român descurajează creșterea natalității

La întâlnirea din 25 martie, Forumul Femeilor, punând în discuție Cartea albă a Reformei Asigurărilor Sociale și Pensilor, elaborată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a adresat ministrului, respectiv Dan Mircea Popescu, o scrisoare prin care își exprimă "indignarea față de modul de-a dreptul sfidător în care se face «premiera» mamei cu mai mulți copii". A obliga femeile să stea la coadă la primărie pentru suma de 400 sau 500 de lei/copil este o batjocură sfidătoare pentru femeile în caz și totodată dezonorantă pentru ministerul dvs. și guvernul din care faceți parte", i-au declarat ministrului cele 16 femei de profesii și situații sociale diferite (scenariste, jurnaliste, profesoare, casnice, șomere, medici etc.). În aceeași scrisoare, Forumul Femeilor din Sibiu se pronunță și contra egalizării vârstei de pensionare la 65 de ani pentru femei și

Forumul Femeilor din Sibiu

bărbați - proces prevăzut pentru anii 2001-2010. O mărire a vârstei de pensionare a femeilor se poate face fără discriminări numai într-o societate bine dotată cu un amplu sistem de servicii sociale (cantine, creșe, timp de muncă variabil în funcție de necesitățile familiale etc.). Atita vreme cît preocuparea guvernului actual în această direcție este nulă, mărirea vîrstei de pensionare nu va produce decît un egalitarism discriminatoriu - au argumentat ele. Convingător.

Politica familială în Uniunea Europeană

Cel mai interesant aspect al întâlnirii de la Sibiu mi s-a părut încrucișarea culturilor și, în consecință, a unor puncte de vedere diferite referitoare la situația femeii. Intervențiile românești au fost axate pe problema socială. Parte a problemelor sociale sînt moștenite de la regimul Ceaușescu (leagănele de copii etc., ușurința cu care aceștia sînt făcuți și abandonati), parte dintre ele sînt noi (șomajul femeilor tinere). Auditorul românesc a fost extrem de interesat de politica familială în țările Uniunii Europene pe care a descris-o Marina Heinrichs (teolog catolic feminist, meserie stigmatizată în Germania, cu șanse în Olanda, pînă la recesiunea care a determinat reducerea fondurilor destinate educației). Politica familială adoptată de Uniunea Europeană dă capului de familie posibilitatea să-și recupereze cheltuielile necesare întreținerii familiei din impozitele reduse proporțional. În modul acesta (a arătat conferențiară olandeză), femeia este încurajată să rămînă acasă, pentru că de multe ori salariul ei va fi mai mic decît suma cîștigată de bărbat (capul familiei), prin reducerea impozitelor. Cînd căsnicia merge, situația este convenabilă, însă în caz de divorț dependența economică a femeii de soțul ei o aduce într-o situație

Perje

dramatică. Reduse doar la un ajutor social (și uneori nemaiprimită pensia alimentară de la fostul soț, angrenat în cheltuielile unui nou cămin), femeile riscă să nu poată asigura școlarizarea copiilor. "Armata de rezervă a pieței muncii", femeile nu ocupă în Olanda prea multe funcții de conducere, ci au mai degrabă jumătate de norme sau contracte de lucru limitate, dependente fiind de rețeaua de grădinițe, creșe etc. Recesiunea a închis însă parte din ele. Articolul 119 moștenit de Uniunea Europeană de la Comisia Europeană, prevăzînd salarii egale pentru femei și bărbați, a fost propunerea Franței (țară în care femeile încadrate erau mai numeroase decît în Germania), dar transpunerea acestui drept comunitar într-un drept național nu

se face prea ușor.

Femeia și religia evanghelică

Numărul mai mic al femeilor care lucrează în Olanda (s-a arătat) este influențat și de religia evanghelică. Luther (ca și Calvin, de altfel) a făcut aprecieri pozitive despre căsătorie (spre deosebire de catolicism, care discută despre căsătorie, sexualitatea fiind un subiect tabu). Preoții evanghelici căsătorești, iar în familie femeii i se acordă un însemnat, ea fiind cea care integrează familia. În mod paradoxal, acest rol integrator al femeii este determinat de imaginea negativă asupra omului pe care o are teologia reformată (a explicat o altă conferențiară din Olanda, cu studii de jurnalism și teologie). Imaginea negativă asupra omului sporește deci responsabilitatea femeii-soție, care trebuie să educe copilul (rău de la natură). (Imaginea catolicismului asupra omului, în schimb, este mult mai bună.) Aura de seducție și sexualitate a femeii îi crează însă, pentru evanghelici, și imaginea dublă, cotată negativ.

Occident și Orient

Parte dintre conferențiarile occidentale aparțin unuia feminism explicit, radical sau pînă la radical conferențiarilor române, interesate doar de problematica socială, negîndînd situația femeii în termeni de ostilitate față de bărbați, nu prea interesate nici de situația femeilor lesbiene, asupra căreia au fost întrebate de colegile lor. Mi s-a părut că invitatele din fosta Germanie de Est (Academia Evanghelică din Magdeburg), integrate deja în Occident, dar avînd de înfruntat dificultăți similare ale tranziției, vorbeau despre o experiență mai apropiată de cea a femeilor din România. Conferențiarile de la Academia Evanghelică din Magdeburg și-au prezentat proiectele care vîzu, majoritatea, obiective sociale (multe dintre ele realizate împreună cu bărbații sau capii familiilor, pentru a depăși ostilitatea față de feminism).

Interesant mi s-a părut proiectul dedicat copiilor din azilurile de emigranți, traumatizați de obicei chiar de călătoria pînă în Germania și lipsiți de un cadru social firesc pentru dezvoltare. Invitata care a făcut acest proiect a prezentat și un album cu desenele acestor copii, cu care ea, necunoscută-le limba, intra în contact doar prin intermediul gesturilor și al mimicii. Alte proiecte, care vîzu susținerea artiștilor (scriitorii, artiștii plastici, fotografi) lipsiți de venituri în această perioadă: de pildă, conceperea unor cărți și fotografii care să se refere la femei defavorizate social, întîlnite la centrele de protecție socială, multe dintre ele de o condiție socială modestă, care altfel nu ar fi ajuns să fie mediatizate în dramele lor.

În loc de concluzii (subiective)

Nu am înțeles de ce a contrariat o afirmație a mea - că în România femeile se simt (și probabil unorii pe bună dreptate) persecutate mai degrabă de femei decît de bărbați. Modul de gîndire comun include femeile într-o competiție cu sens unic, de gineceu, din care de regulă sînt excluși bărbații. (O afirmație de genul "este cea mai bună poeză" nu e doar un compliment.) Dar femeile însele alimentează astfel de situații (cred) prin modul lor de comportament. Armele feminine ancestrale (viclenia, lipsa de scrupule, structura capricioasă și emoțională) au făcut din femeie, citeodată, un partener nesigur: despre femeile care nu au astfel de comportamente se spune că "sînt de încredere", poți baza pe ele ca pe un bărbat". Alinierea la standardele și mentalitățile occidentale va aduce tot mai frecvent pe tapet problema femeilor - și a feminismului -, iar noile și gravele probleme sociale și inegalitățile postdecembriste între șansele băieților și ale fetelor vor fi probabil terenul cel mai fertil al discuțiilor. Altminteri, a schimba expresiile lingvistice în care a încremenit imaginea de predominantă masculină, a gîndi o lume segregată sexual, în termenii unei opoziții femei/bărbați, ori a cere drepturi/privilegii pentru că ești femeie și minoritate îmi pare un mod înfrîstător de a reduce ofertele existente.

GABRIELA ADAMEȘTEANU

F E M E I L O R

Principala problemă cu care se confruntă femeile astăzi este șomajul. Reducerea masivă a locurilor de muncă în industria grea și textilă, reorientarea activității în sfera serviciilor și apariția primelor semne ale unor reforme în învățământ, sănătate, în sfera bancară și a contabilității pun mai ales femeile într-o situație din ce în ce mai dificilă. În majoritatea cazurilor s-a renunțat mai ales la munca femeilor, multe dintre ele cu pregătire medie sau superioară devenind șomere.

Se spune că reducerea nevoii de a munci în afara căminului conduce femeia la o retragere înspire cămin și obligațiile materne. Nu este decât parțial adevărat. Femeile vor în general să muncească, atât pentru a se afirma profesional și social, cât și pentru a spori veniturile familiei, fiind în destule cazuri chiar ele inelele capul familiei.

Pentru ca ele să poată din nou munci este însă necesar să fie ajutate să se recalifice și să se reorienteze profesional.

Nu există însă la noi nici o instituție sau organizație care să aibă programe speciale pentru reorientarea profesională a femeilor, iar acolo unde am făcut această propunere (la Fundația româno-germană) programele respective au fost considerate neneceșare.

Femeile acceptă mai ușor decât bărbații compromisuri care le reduc substanțial veniturile sau și siguranța socială. În domeniul comercial cunoaștem cazul unor femei angajate cu un așa-zis "contract de prestări servicii" conform căruia o persoană poate fi angajată fără obligativitatea întreprinderii sau întreprinzătorului care o angajează (de stat sau particular) de a consemna în cartea de muncă vechimea, de a plăti persoanei astfel angajate nici măcar salariul de 65.000 considerat în momentul actual cel minim pe economie sau de a-i plăti cota lunară pentru asigurarea socială. Există patroni care "angajează" persoane aflate în șomaj, deci fără nici un contract, această formă de "Schwarzarbeit" (munca la negru) fiind acceptată mai ușor de către femei. Chiar juriștii de la Direcția de muncă ne-au semnalat acest aspect, însă nu ne-au putut oferi cazuri concrete, atât patronii cit și "angajații" ferindu-se, într-o comuniune de interese, de publicitate.

În luna aprilie, după datele pe care le-am obținut de la Oficiul de Forță de Muncă și Șomaj din cadrul Direcției Muncii a județului Sibiu, totalul șomerilor din județul Sibiu este de 25.111 persoane, ceea ce reprezintă 10,4%, față de media pe țară de 14%. 13.948 șomeri sînt femei, adică 55,5%. Un număr de 14.698 persoane primesc ajutor de șomaj (valabil pe o perioadă de 270 zile). Ajutorul de șomaj reprezintă 40% din media salariului pe ultimele luni. Absolvenții de învățământ mediu și superior aflați în șomaj primesc 60%, respectiv 70% din salariul minim pe economie.

Șomerii din această categorie provin în special din disponibilizările în marile întreprinderi, precum și din rîndul absolvenților de învățământ superior care nu s-au putut încadra.

O a doua mare categorie de șomeri o reprezintă cei care primesc alocația de sprijin după trecerea celor 270 zile în care nu și-au găsit un loc de muncă. Alocația de sprijin este de 24.000 lei. Totalul femeilor din această categorie este de 6.092, adică 60,14% din persoanele aflate în această situație.

Începînd cu luna august 1992, această situație șomajului de lungă durată se extinde la 10,4% în județul Sibiu. Cea mai afectată este populația din zona rurală, disponibilizată în proporție de 18%.

Nu fac obiectul Legii 1/1992 (cu privire la șomaj), dar primesc alocația de sprijin 284 persoane, din care 159 femei (55,98%) cărora li s-a desființat contractul de muncă din cauza absențelor nemotivate sau persoane care n-au fost niciodată încadrate în muncă.

Din analiza datelor putem trage câteva concluzii: a) din totalul șomerilor, femeile ocupă mai mult de jumătate, cele mai multe provenind din rîndul persoanelor cu pregătire medie (70,50%), urmate de muncitoare (51,16%). În ciuda pregătirii lor care are la bază un liceu de specialitate, femeile din această categorie n-au mai făcut față pieței muncii

Orientare/Reorientare profesională

și nici n-au avut șansa recalificării în cadrul unei forme postliceale de învățământ sau al unui curs oarecare;

b) șomajul de lungă durată afectează în mod special femeile (60,14%) și în principal tot pe aceeași cu studii medii (63,45%);

c) zona din județ cu cel mai ridicat șomaj este cea a Avrigului, unde industria ușoară și cea a sticlăriei au redus masiv forța de muncă.

Din studiul datelor referitoare la reîncadrarea femeilor rezultă că:

a) s-au încadrat în muncă 496 femei - 49,54% dintre cele care primeau ajutorul de șomaj;

b) dintre persoanele care primeau alocația de sprijin s-au încadrat 620 femei - 56,5%. Încadrarea s-a făcut preponderent în sectorul privat.

Deși statul prevede facilități pentru unitățile și particularii care angajează șomeri (spre exemplu, credite avantajoase), totuși forța de muncă disponibilizată nu a putut fi absorbită, cele mai afectate fiind femeile. De curînd, există o măsură a Guvernului care prevede măsuri avantajoase pentru cei ce angajează absolvenți.

• nu există solidaritatea organizată (nici neorganizată) între femei, cînd e vorba de discutarea situației și drepturilor lor. Cele mai multe se sfîșie să fie declarate "feministe" și sînt în principiu de acord cu rolul lor tradițional de mamă și gospodină. Chiar și în familii unde ambii parteneri lucrează, și chiar și acolo unde ambii parteneri sînt intelectuali, menajul este făcut aproape în exclusivitate de către femei sau într-un caz în răspunderea femeii, bărbații "ajutîndu-și" soțiile mai mult sau mai puțin.

Tineri/tinere

Mi se pare vizibilă orientarea preponderentă a fetelor înspre acele forme de învățământ care nu le asigură un viitor sigur, o profesie. Liceele alese preponderent de fete sînt cele teoretice: ele ar trebui să fie o treaptă spre învățămîntul universitar, înă de cele mai multe ori reprezintă sfîrșitul educației. Ce urmează după aceea? Nimeni nu știe, pentru că soarta absolvenților și absolventelor de liceu nu mai interesează pe nimeni. Nu se realizează la nici un nivel o testare a capacității tinerilor, nu există o îndrumare a lor spre profesii sau calificări care i-ar ajuta să se integreze social sau să-și afirme personalitatea.

Cele mai multe fete au urmat liceele teoretice (58%), liceele industriale (56%), profilul informatic (57,14%) din cadrul liceelor teoretice. Liceele sanitare și pedagogice sînt singurele din județ care au asigurată o repartiție a absolvenților - în principal fete.

Liceele care prin tradiție erau urmate de fete - liceele textile - au cunoscut o scădere dramatică, pentru că acum se știe că locurile de muncă în industria textilă sînt în continuă reducere, iar ceea

Guverne fără femei

Femeile constituie încă o "majoritate minoritară". Majoritară în populația țării (reprezentînd 50,9%), femeile sînt minoritate ca populație ocupată și, în special, în privința ocupării posturilor de

conducere. La nivel de stat, după 1989, guvernele care s-au perindat nu au inclus nici o femeie. În actualul Guvern a fost numită doar o femeie, ca secretar de stat, iar în Parlament sînt doar 17 femei.

Doina Cornea

Ana Blandiana

Smaranda Enache

N-au fost în Guvern sau în Parlament, dar au avut un rol important în viața politică după '89

Programe de reintegrare profesională

În anul 1993, Direcția Muncii, prin Oficiul ei de Forță de Muncă și Șomaj, a organizat un număr de 50 cursuri. Acestea au fost frecventate de 901 femei (65,86%), deci femeile au fost mai mobile în vederea reintegrării. Meseriile pentru care s-a făcut recalificarea sau calificarea au fost ospătări, brutari, tehnici de calcul. Numărul cursurilor care se desfășoară în momentul actual este de 6, la ele participă 77 femei (39,08%) din totalul cursanților.

Au fost organizate două cursuri de croitorie pentru 92 femei care ar fi putut fi angajate la "Bumbacul" Cisnădie, dar între timp întreprinderea a ajuns falimentară.

Concluziile le putem desprinde cu ușurință:

• nu există programe speciale de recalificare și reorientare profesională a femeilor;

• nici o instituție și nici o organizație nu are în vedere apărarea drepturilor femeilor, toate organizațiile cunoscute ale femeilor se ocupă cu probleme de caritate sau generale sociale;

• nu există, cu excepția Forumului Femeilor, inițiat și găzduit de Academia Evanghelică Transilvania, nici un grup de sprijin sau lobby al femeilor;

ce le așteaptă ca absolvente este șomajul. Liceul textil din Cisnădie a avut anul trecut 50 de absolvenți la profilul țesătorie, dintre care 36 fete - 72%, iar școala profesională din cadrul liceului a avut în total 201 absolvenți - 68,15% fete. În același timp, un liceu care pregătește personal din cadrul industriei petroliere, Liceul "Petrol" din Mediaș, a avut 83 absolvenți dintre care 33 fete - 39,75%, școala profesională din cadrul liceului a avut 307 absolvenți, dintre care nici o fată. Liceul din Mediaș asigură contracte și deci locuri de muncă la absolvirea liceului și a școlii profesionale, liceele textile nu oferă nici o șansă absolvenților.

Iată deci că în multe cazuri fetele pornesc în a-și realiza instrucția și educația de la premise incerte! Cele mai multe devin șomere sau încheie un contract de "prestări servicii" care nu le oferă nimic sigur. Altele pîndesc slujbe efemere în buticuri sau shop-uri (la cheremul unor patroni nu întotdeauna corecți). Sînt și fete care visează la căsătorii avantajoase cu români bogați sau străini promițători. Visuri care cel mai adesea nu se împlinesc.

DOINA TIMAR

ȘOMAJUL FEMEILOR

Șomajul femeilor

Nivelul mai înalt al șomajului feminin decât al celui masculin, deși recunoscut ca o caracteristică general valabilă, în România semnifică nu doar disponibilizarea forței de muncă din cauza scăderii producției unor ramuri preponderent feminine (ex.: textile, confecții, încălțăminte), ci și defavorizarea, mai mult sau mai puțin conștientă, a femeilor, în repartizarea altor locuri de muncă (ex.: dacă ponderea femeilor în șomerii înregistrați depășește cu mult 50%, în numărul celor ce li s-au oferit locuri de muncă corespunzătoare reprezintă doar 35-40% - conform unor date ale M.M.P.S. din 1991-1993). În acest fel, șomajul feminin în România se va acutiza. Fenomenul neocupării feminine se conturează și mai grav decât este privit prin prisma datelor de recensământ (1992), care opun celor 233.971 șomeri femei înregistrați (la 27 ianuarie 1992 la Oficiile de Forță de Muncă, conform datelor M.M.P.S.) un număr de 366.774 persoane declarate neocupate. Problema este deosebit de gravă mai ales pentru tinere (67,4% din ele au 14-24 ani) și absolute de liceu (58% din neocupatii absolvenți de liceu sînt fete) sau învățămînt superior. Considerăm că este deja un semn de discriminare faptul că 1/3 din tinerele absolvente de liceu, în vîrstă de 14-24 ani, ca și peste 1/2 din absolventele de învățămînt superior, de 25-29 ani, sînt neocupate. Pînă la nici 25 ani primele și 30 ani celelalte au avut deja experiența șomajului, deși sînt cu un nivel de pregătire ridicat și, se presupune, cu o flexibilitate și mobilitate profesională mai mare.

Șomajul pe meserii

Urmărind meseriile cu șomaj feminin mare, am ajuns la câteva concluzii:

1) În rîndul muncitorilor, importante numeric și ca pondere sînt femeile șomer în ramurile în care sînt ocupate preponderent (85-95%): industria ușoară, alimentară, servicii, chimie și agricultură, în meserii ca: țesător, filator, confecționar, croitor, tricoter, operator fabricare conserve, preparator semipreparate, vînzător, ospătar, buclător, operator-chimist etc.;

2) În rîndul șomerilor cu studii medii ponderea femeilor are, cum am arătat deja, valori mult mai mari (peste 80%), deși un timp a fost în scădere. Valori însemnate cunoaște șomajul feminin în meseriile pe care le-am fi crezut inatacabile în economia de piață: contabil cu studii medii (5.857 persoane), lucrător comercial (2.959), operator/culegere și pregătire date (1.043), funcționar economic (1.449), lucrător gestionar (1.179); șomaj feminin există și printre tehnicieni, laboranți, infirmiere, îngrijitoare, profesori etc.;

3) Șomerii cu studii superioare femei, mai numeroși, sînt în meseriile: electronist (57,7%), inginer și subinginer mecanic, inginer și subinginer constructor, inginer chimist (81%), inginer metalurg (65%), inginer electrotehnicist - deci în general absolvenți ai învățămîntului politehnic. Dar există și șomerii femei economiști (243), jurist, profesor, secretar, inginer agro-

Alocații de 500 lei

Pe strada Franklin, la numărul 16, într-un imobil înalabru, deși situat în centrul Bucureștiului, se află "nouă" sedin al Oficiului de asistență socială. Aici se perindă zilnic femei pe ale căror chipuri se pot citi cu ușurință gravele probleme care le-au marcat: lipsa unui loc de muncă, lipsa unei perspective de recuierare profesională, într-un cuvînt sărăcie. Alături de greu o duc ele cu banii, încît așteaptă la coadă, pentru ca să primească 400-500 de lei ce revin lunar, de fiecare copil, unei mame care a dat naștere la mai mult de 3 copii. O lege comunistă (410/1985) subzistă tranziționată, ca o caricatură legislativă jalnică.

Proverbia "coadă" este privită ca o normalitate în peisajul instituțiilor de asistență socială (și nu fac decât să-l citez pe dl. Valeriu Voinicu, șeful serviciului oficialului sus amintit), iar preocupările privitoare la sfera socialului sînt considerate demne doar de ziar de gust indoielnic ce se adresează unui public de mahala (așa cum mi-a declarat "de după gratii" funcționarul de la ghișeu oficialului). Guvernul, în preocuparea sa declarată pentru protecția cetățenilor săi menșine în vigoare o lege, nondexată, parcă lăsată anume pentru a ne reaminti legile de "alimentație rațională" (ceci ce pot acoperi cei 4-500 de lei de cost a, aproximativ, 20 de grame de piine pe zi).

La Ministerul Muncii mi s-a adus la cunoștință faptul că este "pe rol" o nouă lege de protecție socială care va avea în vedere întreaga familie și nu numai femeia mamă. Poate că viitoare lege va prevedea micșorarea alocației de stat pentru minori, care se ridică în prezent la miserabilă sumă de 6.000 lei, echivalentul a 2 kg. de carne pe lună. (C.T.)

nom etc., a căror disponibilizare nu se poate explica ușor prin restructurarea economiei.

Cauze

● În România, pînă în prezent, declinul economic, criza constituie principala cauză a șomajului. Acestea, prin reducerea persistentă a activității economice, în general, și a celei din industrie, cu deosebire (PIB scăzînd din 1989 în 1992 cu 28,9%, iar producția industrială cu 20,8; 16,4; 17,6% de la an la an), au condus la contractarea cererii de muncă și la disponibilizări. În cazul forței de muncă feminine, disponibilizările au afectat cu deosebire personalul din ramuri de activitate preponderent feminine;

● procesul de re tehnologizare și restructurare a economiei în tranziție este mai puțin "vinovat" de disponibilizări, deși acestea se evidențiază prin creșterea unei a ponderii șomerilor în vîrstă de 40-54 ani, presupuși ocupați pînă atunci. Un asemenea fenomen afectează mai puternic forța de muncă feminină dacă se desfășoară în ramuri în care aceasta este mai puțin numeroasă și este considerată, mai mult sau mai puțin pe drept cuvînt, ca fiind o "inadaptată". Este cazul industriei constructoare de mașini, construcțiilor, metalurgiei etc., ce și-au redus și ele mult activitatea. Nu aceeași explicație o considerăm nimerită pentru eliberarea lucrătorilor din electronică și electrotehnică, pentru care calitățile de finețe, migală, atenție ale femeilor erau apreciate;

● factorii economici și socio-comportamentali, ce au determinat scumpirea continuă a vieții, menținerea cu greu a unui nivel de trai decent (mai ales pentru o familie cu un singur salariu sau pensie), au condus și la împingerea spre piața muncii a unor categorii de forță de muncă inactive. În cazul

Nivelul de educație

Analizarea șomajului după structura ocupațional-profesională și de calificare a șomerilor arată că, între șomerii, femeile sînt mai instruite decât bărbații.

Această constatare poate fi interpretată ca o disponibilizare discriminatoare a femeilor mai instruite, dar noi înclinăm să credem că se datorează în mare parte modelului est-european de educație și ocupare a femeilor, prin care s-a ajuns ca structura populației active feminine în România, la recensămîntul din ianuarie 1992, să aibă corespunzător mai multe persoane cu studii superioare (13,5% față de 13,2%) și liceale și postliceale (62,2% față de 49,3%) decât în total.

femeilor, este evidentă mărirea ponderii șomerilor fără plată prin înscrierea la Oficiile de Forță de Muncă a candidelor ce caută de lucru. Dar și pensionarii femei se reintorc spre piața muncii, mărind grupa șomerilor peste 50 de ani (5,1%);

● evoluțiile demografice fac ca generație după generație de absolvenți de diverse forme de învățămînt să fie "aruncate" pe piața muncii. Din păcate, parte din ei îngroșă rîndurile șomerilor tineri, sînt sursă de șomaj importantă, deoarece rata de eliberare de noi locuri de muncă și cea de creare de noi locuri de muncă nu pot acoperi valul absolvenților (1993 - 933.071, din care 18% - liceu și 3,6% - facultate);

● criza economică este vinovată nu doar de disponibilizarea forței de muncă, ci și de imposibilitatea relansării economice, ce ar implica sporierea cererii de forță de muncă, crearea de noi locuri de muncă. În acest sens, șomajul de lungă durată a început să se manifeste accentuat, iar femeile sînt foarte atinse, nu numai numeric, ci și prin demobilizarea și descurajarea pe care el le-o inoculează, făcîndu-le chiar să renunțe la mai căuta un loc de muncă corespunzător;

● recesiunea este vinovată și de micșorarea disponibilităților pentru învățămînt, sănătate, cercetare-dezvoltare, care au condus la eliberări de personal din aceste domenii. Ponderea femeilor ocupate aici este mare (65-75%) și, în consecință, și în personalul disponibilizat are valori însemnate;

● cauze ale șomajului feminin, care îl alimentează, sînt considerate și unele de sorginte comportamentală: rigiditate mai mare a furței de muncă, dorința scăzută de mobilitate (mai ales teritorială), iar pe de altă parte, comportamentele discriminatorii, inegale ale agenților față de forța de muncă feminină, atît la angajare, cit și la disponibilizare.

Șomajul feminin în lume

● șomajul în întreaga zonă tinde să devină o permanentă a funcționării economiilor;

● în toate țările foste socialiste șomajul afectează puternic forța de muncă feminină: a) în Bulgaria ponderea șomerilor femei depășea 62% încă din

Șomeri de durată

Numărul șomerilor de lungă durată femei este peste 59% din total. Șomajul de lungă durată are un impact puternic asupra individului, familiei, colectivității, lasă urme adînci, iar pentru femei efectele lui duc la renunțarea căutării unui loc de muncă.

Șomerii femei sînt preponderenți pînă la limita de 40 de ani, după care sînt mai numeroși bărbații. O explicație parțială constă în vîrstă de pensionare diferită pe sexe (55 - femeile, 60 - bărbații), dar nu poate fi singura.

1991, în Polonia reprezentau 50,1% în decembrie 1990, în Albania 60%, Iugoslavia 51% și Ungaria 40% (!), iar în URSS 60% din cei ce și-au pierdut locul de muncă în 1990 și 1991 au fost femei. În 1990, în România 61% din șomeri erau femei; b) evoluția fenomenului va fi crescătoare, urmînd restructurări în domenii preponderent feminine - industria electronică în Bulgaria, administrații și management în URSS; c) oferta de locuri de muncă este mai slabă pentru femei (în Polonia, în 1990, se oferea un loc de muncă la 40 șomeri femei, față de 1 la 13,9 bărbați); d) șomerii femei au un nivel de instruire ridicat; e) ratele de șomaj ale femeilor sînt mai mari decât cele totale sau ale bărbaților (cu unele excepții).

Ratele de șomaj în trimestrul I 1993

Țara	Totală	Femei	Bărbați
Bulgaria	14,1	14,5	13,7
Cehoslovacia	6,5	6,8	6,2
Ungaria (!)	9,8	8,8	10,8
Polonia	12,1	13,8	10,7
România	4,3	5,7	3,2

Se observă că diferențele cele mai mari în "favoarea" forței de muncă feminine se constată în România;

● comparația ratelor de șomaj pe sexe, între cele înregistrate în România (și celelalte țări ex-socialiste) și în țări cu economie de piață matură, demonstrează că vulnerabilitatea mai pronunțată a forței de muncă feminine în fața șomajului este o caracteristică generală a funcționării pieței muncii, deoarece fenomenul este prezent chiar cu o intensitate mai puternică în aceste țări.

Rata de șomaj în mai 1992

Țara	Bărbați	Femei
Belgia	5,5	12,1
Danemarca	8,9	10,1
Germania	4,9	4,1
Grecia	4,3	11,7
Spania	12,6	23,4
Franta	7,9	12,7
Irlanda	16,5	19,1
Italia	7,4	16,7
Luxemburg	1,4	2,7
Olanda	5,0	9,5
Portugalia	3,6	6,3
Marea Britanie	11,9	9,0
SUA	7,6	6,9
Japonia	1,9	2,1

Șomajul pe grupe de vîrstă

În condiții de criză, lupta pentru accesul la resurse devine tot mai acerbă: cei mai slabi, în special femeile și tinerii, sînt primii eliminați. La 28 februarie 1994, rata șomajului era pentru femei de 13,5%, comparativ cu 9,1% pentru bărbați. Femeile sub 40 de ani sînt cele mai afectate de șomaj, indiferent de studiile pe care le au. Totuși, celele cele mai înalte ale șomajului sînt înregistrate de femeile tinere cu studii medii, pentru care proporția șomerilor femei este aproape de trei ori mai mare decât a șomerilor bărbați. Starea șomajului este gravă în special pentru categoria de vîrstă 25-29 ani: de două ori mai multe femei nu au loc de muncă, raport care se păstrează atît la muncitorii șomeri, cit și la șomerii cu studii superioare. Odată cu desființarea, după 1989, a repartițiilor la absolvire, fetele întîmpină greutăți în găsirea unui loc de muncă. Noile întreprinderi private (cel mai dinamic sector) se feresc în general să le angajeze, date fiind inconvenientele maternității. În condițiile ratei înalte a inflației și a capitalurilor reduse de care dispun întreprinderile, plata în avans a unor drepturi, chiar dacă ele sînt ulterior compensate, devine o povară.

Date preluate din Proiectul "Participarea femeilor la dezvoltare", inițiat de Programul Național Unitate pentru Dezvoltare și Ministerul Muncii și Protecției Sociale din România.

MĂDĂLINA VĂRTEJANU

De la "Dumnezeul tatălui" la monoteismul universalist

"Biblia seamănă mai degrabă cu o bibliotecă de dimensiuni reduse decât cu o carte, (...) poate că nu există o entitate numită Biblie și ceea ce desemnăm prin acest termen nu este altceva decât un talmeș-balmeș confuz și incoerent de texte prost rînduite."

Pare surprinzător, dar cuvintele de mai sus nu aparțin unui dintre reprezentanții hipercriticizmului biblic, preocupat să descompună textul pe criterii de coerență logică și unitate temporală. Dimpotrivă, fragmentul citat exprimă unul dintre gândurile lui Northop Frye, adeptul unei hermeneutici construite pe premisa faptului că "prin tradiție, Biblia a fost citită ca o unitate și a influențat imaginația Occidentului ca o unitate". Cu toate acestea, nici chiar Frye nu poate trece la dezvoltarea propriilor idei fără a recunoaște că această pară, atât simțului comun cit și observației științifice, ca un conglomerat arbitrar de producții literare reunite între marginile aceleiași coperti ce contrariază, astfel, ideea noastră de "carte".

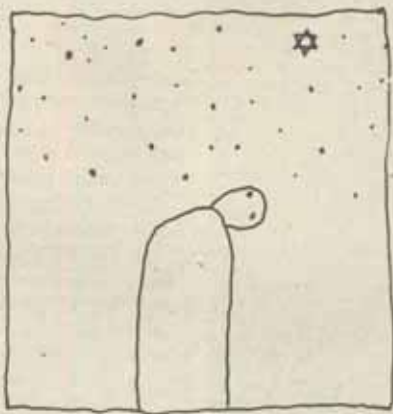
Despre avatarurile Bibliei ca unitate și ale mesajului ce decurge din această particularitate, putem vorbi însă doar de la un anumit moment istoric, după ce aceasta va fi parcurs toate etapele redactării, compilării și canonizării ei. Pentru istoric, în general, și pentru istoricul religiilor, în particular, evenimentele de limbaj sau de orice altă natură, anterioare formei finale și participând la aceasta, reprezintă fapte semnificative. Critica biblică sesizează diferențele până la a defini incompatibilități și etape de evoluție, identificarea acestora constituind un instrument fără de care cercetarea fenomenului religios pierde, dacă nu cumva este lipsită de obiectivitate. Așadar, atât forma finală cit și formele intermediare constituie surse valabile: ele ne furnizează însă specii diferite de informație.

Iudaismul este astăzi una dintre "religiile cărți", iar Vechiul Testament una dintre scrierile sale canonice, alături de Talmud și, mai apoi, de Zohar. În ebraică, el este desemnat prin vocabula Tanakh ce reunește inițialele celor trei părți constitutive: Toră (Legea), Neviim (Profeții), Khetuvim (Scrierile).

Exegeza a stabilit demult că această carte suprapune texte conținând documente databile diferit. Probabil că cea mai adecvată prezentare a formelor de gândire religioasă vetero-testamentară ar fi expunerea problemelor de rezolvat. O prezentare didactică a acestei teologii este departe de a fi posibilă, înțelegând prin didactică o prelegere susținută de achiziții științifice incontestabile, nucleu de cunoștințe sigure care constituie știința ca produs și care, prin urmare, pot fi predate. Sînt numeroase situațiile în care lumea științifică, precum și mediile de reflecție teologică nu numai că nu au găsit răspunsuri satisfăcătoare, dar s-au mărginit în a formula întrebările. Așa stînd lucrurile, vom încerca totuși să oferim o imagine sintetică a ceea ce cultura ebraică a teozaurizat în una din creațiile sale majore.

În cea mai mare parte a sa, Vechiul Testament oglîndește disjunția dintre religia practică efectiv (oficială sau populară) și ortodoxismul propus de discursul autorului. Textele relevă o permanență luptă pentru instalarea "adevărata credință" și ne grăbim să precizăm că proiectele doctrinale diferă, ca și realitatea la care acestea se raportează. Biblia ebraică înfățișează de fapt o succesiune de corective religioase: epifania avraamică, epifania mozaică, religia sub judecători, alianța davidică și construirea Templului, profetismul, reforma lui Iosia, misiunile organizatorice conduse de Ezra și Neemia; toate acestea prinzind viață prin intervenția unor personaje-cheie: patriarhul, profetul, regele, preotul organizator.

Primul corectiv, considerat actul de naștere al iahvismului, nu este o raportare în cadrul aceleiași religii, ci un act întemeietor: alianța avraamică promovează un nou tip de credință, axat pe "imposibilitatea umană de a recunoaște sacrul" (Mircea Eliade, *Istoria Religiei*, vol. 1, pag. 184).

Acesta ar fi punctul de ruptură față de contextul animist. Discuția în jurul apelațiunilor divinității a iscat însă o îndoaială cu privire la caracterul monoteist al religiei patriarhilor. Studiarea acestora poate servi unei arheologii a naturii divine, semnalînd două aspecte: desemnarea acestuia ca "Dumnezeul tatălui" (Gen. 49.25) sau "Dumnezeul părinților" (Ex. 3.13) și, respectiv, prin nume însoțit de un determinativ.

În ce privește prima situație, această trasare de contur în jurul unui raport familial incită întrebarea dacă nu cumva ne aflăm în prezența unei monolatrități, respectiv a unui zeu legat de o comunitate nomadă, în a cărei coeziune un rol important revine legăturilor de rudenie (A. Alt, *Der Gott der Vater*, 1929).

În cel de-al doilea caz, controversele focalizează posibilitatea ca textul să reflecte o credință animistă. El-Elyon (Gen. 14.18-20), El-Olam (Gen. 21.33), El-Bethel (Gen. 28.12-2), El-Shaddai (Gen. 17.1; 35.11), El-Roi (Gen. 16.13) au putut fi interpretate ca expresie a unei religii politeiste, îndreptată către valorizarea religioasă a naturii ("El" fiind particula generică pentru divinitate, caracterizată de fiecare dată printr-un atribut: Dumnezeu al Păcii Înalt, cel Veșnic, al Casei, cel Puternic, cel ce Vede).

Epocii patriarhilor și coborîrii în Egipt îi urmează, în cadrul schemei istorice validate de iudaism, revelația lui Moise. Aspectele istoricității exodului și ale existenței reale a acestui erou au mai puțină relevanță în acest context. Interesează însă în ce măsură apare o inovație doctrinală, aceasta fiind de discutat în legătură cu două episoade: revelația de pe Muntele Sacru (Sinai sau Horeb), relatată de Ex. 20.22-26; 24-26, și decalogul, respectiv Ex. 20.3-17 și Deut. 5.7-21. Faptul că Iahve se revela ca "Dumnezeul lui Abraham, Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacov" a fost interpretat ca prelungire a credinței în "Dumnezeul tatălui", iar preferința pentru etica pe care o ilustrează decalogul ca reflectînd teologia revelației. Acesta nu neagă de fapt existența altor dumnezei și, prin urmare, nu putem vorbi încă de monoteismul etic.

Pattern-ul preferat al canonului biblic este însă acela al crizei. Contradicția dintre construcția ideatică și proiecția ei socială este în mod constant pre-textul pentru formularea de noi imperative religioase, pozitive și negative.

În epoca judecătorilor, poporul apostaziaza, nu respectă norma religioasă în vigoare, motivul necredinței reprezentînd, în viziunea autorului biblic, mobilul istoriei.

Situația provocare (necredință) - răspuns (ocupație străină) devine un eficient stabilizator al ortodoxismului, ridicarea unui judecător constituind pre-textul de revenire la dreapta credință.

Edificarea Templului este un alt mod de epurare religioasă, de delimitare față de contextul credințelor canaanite care pare să-i fi influențat pe

vechii evrei, oferindu-le tentația sincrētismului. Odată cu sfîrșitul domniei lui Solomon se iese însă din timpul "kairotic" și o acută criză începe să fie percepută. Canonizatorii secolului II î.e.n. au reținut ca exprimînd adevărul scrierile profetilor, ecou al unor noi idei religioase: spiritualizarea credinței și antiritualism (Osea, Amos, 750 î.e.n.), legătura individuală cu Iahve (Ieremia, 627 î.e.n.). Criza ilustrată de profeti se deosebește însă de criza ce urmează revelației mozaice și caracterizează epoca judecătorilor. Dacă atunci poporul apostaziaza ne-respectînd norma în vigoare, acum, din secolul VIII î.e.n., apare conflictul cu doctrina instituționalizată, norma însăși fiind considerată apostazie. Iahvismul ortodox este formulat prin intermediul altor valori, fapte și atitudini altădată legitime fiind acum condamnate.

Secolul VII î.e.n. aduce în prim-plan o nouă încercare de normare, preluată și ea în canon, care va influența forma finală a mai multor cărți vetero-testamentare. Este vorba despre reforma lui Iosia (622 î.e.n.), prin care este adusă la cunoștința poporului Deuteronomul, lucrare considerată nucleul Torei și a cărei atitudine promovată este raportare la divinitate prin ritual. Exegeții sînt de acord să identifice în compoziția cărților Judecătorilor, ale lui Samuel și ale Regilor, un strat redacțional deuteronomist, care împărtășește viziunea religioasă a cărții cu același nume.

Exilul babilonian și distrugerea primului Templu (586 î.e.n.) vor avea consecințe importante în conturarea iudaismului. În colonia evreilor din Babilon căpătă pregătirea atît tendința de spiritualizare a credinței cit și opusul său, curentul ritualist, scrierea atribuită profetului Ezechiel conținînd ambele mostre.

Prima tendință, care valorifică idei profetice mai vechi, regăsite la Osea și Amos, își arată germinii și în Palestina, în mediile evreilor care au scăpat exilului, una din expresiile sale fiind doctrina conținută în Deuteroseaisa (Isaia, 40-55). Se consideră în general că aceste capitole înovează major teologia Vechiului Testament, transformînd iahvismul în monoteism universalist. Aici găsim formulată explicit ideea inexistenței altui Dumnezeu (45.14, 21; 43.10) și ideea conversiunii (45.20; 42.1, 6). Naționalismul nu dispare însă cu adevărat niciodată; niciodată Iahve nu-și pierde calitatea de "Dumnezeu al lui Israel". El intruchipează ideea de centru, iar universalismul este imaginat ca expansiune a grației divine. În termenii în care e formulat în Deuteroseaisa, monoteismul universalist este hegemonia religioasă a unei divinități localizate, definite: "I-am pus martor (pe Israel) pe lingă popoare, conducător și stăpînitor al popoarelor" (55.4) sau: "Domnul oștirilor, Sfîntul lui Israel, Dumnezeu al întregului Pămînt".

Cea de-a doua componentă care va contribui la elaborarea iudaismului, ritualismul, urmînd etapele de coagulare legislativă reprezentate de Deuteronom și de așa-numita "Tora lui Ezechiel", va cunoaște noi variante, odată cu redactarea Codului sacerdotal (secolul VI î.e.n.) și cu întreprinderea în Palestina, după reconstrucția Templului, a două misiuni organizatorice, conduse de Ezra (465 și 458 î.e.n.) și respectiv de Neemia (445 î.e.n.). Această activitate va avea consecințe de durată: Toră începe să opereze canonic, urmînd ca în cursul secolului IV î.e.n. să-i fie adăugate lucrările profetilor și în secolul II e.n. corpusul scrierilor Khetuvim (Psalmii, Proverbele, Iov, Cîntarea Cîntărilor, Rut, Plîngerile lui Ieremia, Ecclesiastul, Estera, Daniel, Ezra-Neemia, Cronicle).

Din secolul V î.e.n., de altfel, mișcarea profetică pierde din intensitate. Chiar dacă se mențin unele accente critice, iar apostazia este în continuare incriminată, scrierile post-Deuteroseaisa nu mai sînt propriu-zis profetice. Ele aparțin mai degrabă unor predicatori, nu mai propun o renovare spirituală ci respectarea valorilor deja consacrate, continuînd linia enunțurilor eshatologice și messianice din Deuteroseaisa, ce-și vor găsi expresia maximă în Apocalipsa lui Daniel, creație a epocii elenistice.

Astfel se prezintă, într-o sumară trecere în revistă a momentelor de cotitură, ce fac adesea subiectul controverselor, mozaicul doctrinal al Vechiului Testament, care nu reține decât o infimă parte din literatura religioasă a evreilor.

KAREN FOGG

Lărgirea Uniunii

- interviu realizat de Gabriela Adameșteanu -

Alegeri pentru Parlamentul European

În perioada 9-12 iunie 1994 vor avea loc alegeri pentru Parlamentul European. Până acum Parlamentul avea 518 membri. Din iunie vor fi 567 membri, aleși pentru o perioadă de 5 ani prin sufragiu universal în toate statele membre.

Forta unei tendințe politice se bazează pe capacitatea ei de a face alianțe

Care este mecanismul alegerilor europene?

Alegerile pe plan european sînt alegeri directe. Fiecare stat-membru utilizează un sistem electoral asemănător sistemului său național. Deci în afară de Marea Britanie, toate celelalte țări se bazează pe o reprezentare proporțională. Sistemul britanic (cred că singurul de acest fel din Europa) este bazat pe un sistem de vot pe circumscripții: cîștigătorul este cel care obține majoritatea absolută. Alegerile sînt totdeauna un moment important pentru Uniunea Europeană, pentru că astfel se poate aprecia reprezentarea partidelor transnaționale. Majoritatea partidelor care se prezintă la alegeri se prezintă ca partide europene.

Ce înseamnă de fapt acest lucru?

Înseamnă că există mari familii politice: un partid creștin-democrat transeuropean, unul social-democrat, un partid al verziilor, un partid liberal transeuropean (pentru fiecare din aceste partide există în interior variante). Și mai există partide locale. Destul de multe. De la ultimele alegeri s-a putut vedea o coaliție între un grup conservator (britanicii, danezii, unii dintre gaullisti) care s-a unit cu creștin-democrații.

Dreapta, adică.

Dacă vreți să spuneți așa, dreapta. Dar pentru Europa de Vest aceasta înseamnă căsătoria între două tradiții politice distincte. În Marea Britanie nu există creștin-democrați, există doar conservatori. E puțin periculos să spun despre creștin-democrați că se află la dreapta, așa cum ați spus dvs. Nu există coincidențe perfecte între partidele din diferite țări: conservatorii danezi sînt foarte moderati în ochii britanicilor, liberalii britanici sînt considerați foarte de stînga de către liberalii belgieni sau olandezi. Deci familiile nu se suprapun foarte exact, nu apar înfrățiri automate. Ceea ce există sînt marile coaliții transeuropene. Forta unei tendințe politice se bazează pe capacitatea ei, cu o anumită disciplină de grup, de a face o alianță. Partidele transeuropene care se vor prezenta în iunie la alegeri sînt însă probabil mai omogene decît partidele din SUA. Democrații și republicanii din SUA sînt de asemenea mari coaliții, caracterizate prin interese diverse și care se păstrează ca mari

partide numai din cauza necesităților electorale. Este o șansă cu care România nu este încă foarte obișnuită. Nu vorbesc despre alianțe, ci mai degrabă despre coaliții în interiorul unui partid, fără a insista asupra sistemelor din cadrul lui. În majoritatea sistemelor politice, fragmentele de partide sau fracțiunile foarte mici nu pot supraviețui fără o coaliție. În Parlamentul European e nevoie de un minimum de locuri pentru a face un grup politic, adică pentru a avea dreptul la un loc în Biroul Parlamentului, și deci a avea acces la posturi.

Există un procent anumit pentru ca un partid să poată intra în Parlament?

Pentru ca un partid transeuropean să poată fi recunoscut de administrația Parlamentului, el are nevoie să obțină un număr minim de locuri. E greu să ai un electorat echivalent pentru fiecare loc: pentru 100.000 locuitori în Luxemburg există mai multe locuri decît pentru 100.000 locuitori ai Germaniei. În alegerile din iunie 1994, de altfel pentru prima oară, se va reechilibra, prin mărire, numărul parlamentarilor europeni pentru a se acomoda administrației germane de după unificare. Grupul german va fi, de departe, cel mai mare din Parlamentul European, în timp ce mai înainte era egal cu grupul francez ori englez.

Nu există un raport între numărul de locuitori ai unei țări și numărul de parlamentari?

Ba da, ba da, există un raport, dar nu e un raport exact. Sînt 84 locuri pentru Germania, Anglia, Franța (2 milioane de locuitori/loc în Parlamentul European) în timp ce există, de pildă, 5 locuri pentru Luxemburg (adică cca 30.000 locuitori/loc). Dacă se urmărește o strictă proporționalitate, pentru țările mici nu mai există parlamentari. Proporționalitatea există, dar ea nu este chiar directă. După unificarea Germaniei, trebuia adaptat sistemul la această mărime a numărului de locuitori și acum doi ani au fost aleși observatori din Germania de

Membrii Comisiei Europene și atribuțiile lor

Președinte: Jacques Delors (secretariat general, celulă de prospecție, inspecție generală a serviciilor, serviciu juridic, probleme monetare, purtător de cuvînt, serviciu "interpretări-conferințe", birou de securitate)

Vicepreședinte: Henning Christophersen (probleme economice și financiare, probleme monetare - în acord cu președintele Delors -, credit și investiții, centru de statistică)

Vicepreședinte: Manuel Marín (cooperare și dezvoltare - relații de cooperare economică cu țările din sudul Mediteranei, din Orientul Mijlociu, Orientul Apropiat, din America Latină și Asia; convenția de la Lomé -; oficial umanitar al Comunității Europene)

Est, iar acum vor fi aleși deputați din fosta Germanie de Est. Reamintesc că ultima alegere europeană a avut loc acum 4 ani.

La alegerile europene, electoralele dau un vot de încredere guvernelor lor

Cine sînt votanții Parlamentului European?

Electoratul țărilor membre, deci cei ce au dreptul de cetățenie și aceeași vîrstă de vot - 18 ani. La început nu era aceeași vîrstă. S-a căzut de acord asupra eligibilității votului, dar nu s-a căzut încă de acord asupra sistemelor electorale. Aspectul cel mai important este numărul mai mare de țări care permit cetățenilor unor state membre ale Uniunii Europene să voteze pe teritoriul lor, dacă ei locuiesc acolo. Așa am votat eu pentru deputații Belgiei, deși am naționalitatea britanică.

Și acum ce veți vota?

A, acum nu pot vota. Acum sînt lipsită de drept de vot. Britanicii permit celor de naționalitate britanică (potrivit unei legi foarte recente) să-și păstreze dreptul de vot doar dacă nu au lipsit mai mult de 20 de ani din țară. Țările sînt foarte diferite în privința dreptului de vot al nerezidenților. Eu nu am votat niciodată în Marea Britanie.

Numărul celor prezenți la urne este de regulă suficient de mare?

Aceste alegeri au o altă semnificație decît cele naționale. Cred totuși că în momentul cînd marile fracțiuni politice la nivel național se prezintă la aceste alegeri europene, în ciuda transnaționalității partidului, în ciuda faptului că discuțiile se poartă în jurul problemelor europene, inevitabil se dă (sau nu) un vot de încredere în guvernul fiecărei țări. În țările occidentale este destul de normal ca partidul la putere să piardă din popularitate între alegerile naționale. Deci, dacă alegerile europene cad într-un moment suficient de depărtat de alegerile naționale, foarte probabil că în aceste țări va progresa opoziția. În Germania, alegerile europene vor avea loc alături de alte tipuri de alegeri (prezidențiale, regionale, locale) și cu 4-5 luni înainte de legislativele din Germania. Inevitabil vor fi în parte o repetiție, în parte un test al alegerilor naționale.

Franța este încă reprezentată în Uniunea Europeană de socialiști, nu-i așa?

Nu am cifrele în față. Ultimele alegeri europene au avut loc într-un moment cînd în Franța cei mai puternici erau socialiștii. La nivel european sînt reprezentate toate partidele, dar pentru că alegerile europene cad într-un moment care nu este identic cu cel al alegerilor naționale, configurația nu va fi identică cu cea a guvernelor. Și, în orice caz, există coaliții. Rareori înținem situația ca toți miniștrii la

Europene pune probleme instituționale

nivelul unui Consiliu de Miniștri să aparțină unei singure tendințe și toți parlamentarii să aparțină în majoritate altei tendințe. Aproape totdeauna la nivelul Celor 12 există conservatori dintr-o țară și social-democrați din alta. S-ar putea ca anumite tendințe social-democrate sau conservatoare, deși prioritare în țara respectivă, să nu fie reflectate de Parlamentul European. Dar au am studiat încă până acum aceste cifre, ca să văd cum sînt exact.

Se discută în acest moment despre lărgirea Uniunii Europene: Norvegia, Austria, Suedia, Elveția și Finlanda sînt "sigure". Statutul de partener asociat oferit celor 6 țări din estul Europei și celor 3 țări baltice a fost comentat ca un "paliativ". Credeți că până la intrarea țărilor din Est în Uniunea Europeană vom ajunge în anul 2000?

S-ar putea.

Există condiții foarte precise pentru intrarea în Uniunea Europeană?

Cele 4 țări care sînt pe cale să negocieze intrarea în Uniunea Europeană, și care vor intra, cred, până la sfîrșitul anului, ridică problema dreptului de vot în Consiliul de Miniștri al unei Uniuni lărgite. Urmează apoi ratificarea pe plan european și sînt supuse aprobării populației din respectivele țări și ratificate la sfîrșit de Cei 12. Dacă totul merge bine, ipoteza este că acest proces de ratificări și aprobări se va petrece pînă la sfîrșitul acestui an. Și avînd în Uniune 5 sau 6 țări noi... Spun 5 sau 6 pentru că Norvegia este mai puțin sigură.

Din cauza Spaniei?

Din cauza unei negocieri asupra pescuitului, în privința căruia Spania și Norvegia rămîn încă neconciliate. Cînd vorbesc despre Norvegia și Spania, vorbesc despre Norvegia și Uniunea Europeană, cu Spania care domină negocierile pe acest subiect și

care are, nu vreau să spun drept de veto, dar un cuvînt important de spus. Acest proces de aprobări este departe de a fi terminat: totul se joacă de fapt în momentul referendumului. Aici pot apărea "surprize", ca la referendumul din Danemarca. Îndesebi populațiile scandinave sînt capabile să aibă un punct de vedere diferit față de oamenii lor politici. Ele sînt foarte autonome, ca să spun așa. Așadar, se mai pot petrece încă multe lucruri și nu trebuie ca discuția să fie precipitată spre o lărgire ulterioară. Altfel, timp cit actuala lărgire nu este terminată într-un mod satisfăcător, nu se va pune problema ca foarte rapid să fie declanșată o altă lărgire. Sînt alte țări, care, de altfel, și-au depus candidaturile - Malta, Cipru -, care nu pot fi neglijate. Aceste două țări, și mai ales Malta, pun Uniunii Europene o problemă instituțională: cum să-și trateze Uniunea

membrii, din ce în ce mai numeroși, cînd unii dintre aceștia sînt minusculi? De aceea, în acordurile de la Maastricht este convenit de a convoca o conferință interguvernamentală în 1996 ca să se studieze consecințele instituționale provocate de lărgire. Statele membre au hotărît să avanseze negocierile pentru etapa actuală a lărgirii înainte de a pune problemele instituționale fundamentale privind adaptarea unui mecanism prevăzut să fie alcătuit din 6 membri, care va ajunge în curînd la 16, și poate cu o vocație de a ajunge la 20 sau 25. Deci, pentru moment, e de așteptat o foarte serioasă discuție a țărilor membre despre capacitatea adaptării instituționale necesare. Vă dau doar două mici exemple: actualmente, orice țară membră are o greutate egală în chestiunile importante în Consiliul de Miniștri (încă există un drept de veto pentru anumite decizii). De asemenea, are dreptul la un număr minim de locuri în colegiul ministerelor, dreptul de a avea limba sa ca limbă oficială a Uniunii și dreptul de a deține onoarea și obligația de a prezida Consiliul de Miniștri vreme de 6 luni.

Ceea ce face Grecia în acest moment.

Da. Vă imaginați că, odată cu lărgirea, țările foarte mici vor avea acenată posibilitate să prezideze Consiliul de Miniștri. Deocamdată ne-am obișnuit cu o prezidență luxemburgheză. Nu s-a pus problema să nu prezideze Luxemburgul, de vreme ce este membru-fondator al Uniunii. Din aceasta provine, aș spune într-un cuvînt, distanța pe care o iau comisia și statele membre cînd este vorba de a lua în discuție problema lărgirii. Dorința Ungariei, a Poloniei de a-și pune candidatura înainte de a demara discuțiile este evidentă. Dar mai înainte de asta, Uniunea trebuie să reprecizeze ce este ea ca mecanism instituțional într-o viitoare etapă a lărgirii.

Noul președinte al Germaniei

Noul președinte al Germaniei, al șaptelea în ordine cronologică, a fost ales în urma a trei tururi de scrutin de către cei 1.324 membri ai unei Adunări Federale, constituită jumătate din deputați în Parlamentul Federal și jumătate din delegați aleși de cele 16 landuri ale Germaniei Federale.

În vîrstă de 60 de ani, Roman Herzog, născut la 5 aprilie 1934, de profesie magistrat, fost președinte al Curții Federale Constituționale. A fost candidatul coaliției Uniunea Creștin-Democrată/Uniunea Creștin-Socială (UCD/UCS).

Roman Herzog este apreciat ca un conservator tradiționalist, deși în activitatea sa politică s-a remarcat și prin acțiuni extrem de liberale. Apropiat al premierului Helmut Kohl, căruia îi datorează ascensiunea, Herzog iese din comun și prin religia sa protestantă, cu toate că a candidat într-o regiune cu majoritate catolică (Bavaria). Este fost premier al landului Renania-Palatina.

Roman Herzog provine din familia unui director de muzeu și este un fumător inveterat.

STUDIOUL VIDEO DIALOG

realizează filmări și montaje pentru:

- prezentări științifice;
- colocvii, seminarii;
- proiecte arhitectonice;
- prezentări imobiliare.

Calea Victoriei 120
tel: 615.63.58
fax: 614.14.71

STUDIOUL VIDEO DIALOG

PRETUL ABONAMENTELOR DEJA CONTRACTATE NU SE MODIFICĂ, INDIFERENT DE SCHIMBĂRILE ULTERIOARE ALE PRETULUI REVISTEI.

LA SEDIUL REDACȚIEI PUTEȚI CUMPARĂ DIN STOC:

Anul 1990, numerele 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 29, 32, 33, 38, 41, 44. Anii 1991, 1992, 1993. Exemplarele vechi sînt comercializate la prețul actual al revistei.

Abonamentele făcute la redacția "22" sînt mai ieftine decît cele prin RODIPET.

Costul abonamentelor trimestriale cu reducere este:

1.400 lei cu ridicare de la redacție.

1.800 lei cu expediere prin poștă.

Cei interesați sînt rugați să trimită adeverințe corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresa: *Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1, București*, cu specificarea pentru *Serviciul de Distribuție*. Adeverințele sînt valabile un an de zile.

Sponsorizate de
INSTITUTUL PENTRU DEMOCRATIE
ÎN EUROPA DE EST și ASOCIAȚIA EST-LIBERTĂȚI.

Costul abonamentelor trimestriale integrale este:

2.100 lei cu ridicare de la redacție.

2.500 lei cu expediere prin poștă.

Cei interesați sînt rugați să expedieze prin mandat poștal suma corespunzătoare tipului de abonament dorit pe adresa:
*Revista "22", cont 45103532 BCR
Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București.*

Revista "22" oferă ABONAMENTE CU REDUCERE pentru PENSIONARI, CADRE DIDACTICE, ELEVI, STUDENȚI, FOȘTI DEȚINUȚI POLITICI, VETERANI DE RĂZBOI.

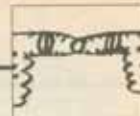
EDITURA GIANA

ZEVEDOMIR MARINOV

ZEVEDOMIR MARINOV
TEMLIERII

TEMLIERII, ultima carte publicată de Zvezdomir Marinov, o carte captivantă care cuprinde informații uimitoare despre o iminentă catastrofă planetară, despre România ca Centru spiritual al Pămîntului, despre a doua venire a lui Iisus și despre cei optsprezece oameni de care nu s-a despărțit niciodată: cei optsprezece Templieri ai Credinței, cu enigmaticele lor semne și misiunea de a-i trezi la adevărata viață pe toți cei ce merită. Între fantastic și real, această carte este pe înțelesul tuturor celor care vor să înțeleagă, ea se adresează atât omului simplu cit și învățatului care citește printre rînduri.

Doctorate Honoris Causa la Universitatea București

Vineri 27 mai 1994, ora 11.00: Prof. Jacques Le Goff (Franța), director de studii la Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales de la Paris, Medievalist, autor a numeroase volume și studii ("Civilizația a Occidentului medieval", "Pentru un alt ev mediu", "Banii și viața" - traduse în limba română, împreună cu alte lucrări fundamentale în curs de traducere, cum ar fi "La Naissance du Purgatoire"), Jacques Le Goff este unul dintre istoricii care au adus contribuții capitale la înnoirea conceptelor și metodelor istorice în generația postbelică.

Luni 30 mai 1994, ora 12.00: Dr. Shankar Dayal Sharma, președintele Indiei, jurist și universitar de mare prestigiu, personalitate științifică și politică marcantă în viața publică indiană. Excelența Sa Dr. Shankar Dayal Sharma a fost distins cu importante premii academice în India, unde i s-au decernat premiile "Giuvaietul Națiunii" și "Legende vii ale Draptului". A fost Visiting Professor al Universității Harvard, Cambridge (Mass) și a primit titlul de Doctor Honoris Causa al acestei prestigioase universități.

Joi 2 iunie 1994, ora 17.00: François Léotard, ministru de stat, ministrul Apărării al Republicii Franceze. Ca și în cazul președintelui Indiei, François Léotard a îmbinat o prestigioasă carieră politică cu remarcabile studii și eseuri de istorie contemporană și politologie. Este Doctor Honoris Causa al Universității Harvard.

Miercuri 8 iunie, ora 11, va avea loc la GDS și librăria Humanitas lansarea cărții lui Gabriel Andreescu "Patru ani de Revoluție", ce conține articole apărute în majoritate în revista "22".

✓ AGENDĂ CULTURALĂ ✓ AGENDĂ CULTURALĂ ✓

MIERCURI 25 MAI

● Central Cultural Maghiar, ora 18.00: concert de muzică veche susținut de Alfetti Musicali (Budapesta)

● Institutul Francez, orele 16.30 și 19: "Sub soarele Satanei" (1987) de Maurice Pialat, cu Gérard Depardieu și Sandrine Bonnaire (Palme d'Or, 1987)

● Institutul Goethe, ora 16.00: simpozion despre cultura evreilor vorbitori de germană din Bucovina, condus de prof. Andrei Hoisie.

JOI 26 MAI

● Institutul Goethe: "Filmul lui Nick" (1981) de Wim Wenders

● Central Cultural Maghiar, ora 18.00: filmul "Inima tiranului" (1980) de Jancsó Miklós (trad. rom.)

● Institutul Francez, ora 19.00: conferința prof. Jacques Ruffié pe tema medicinei preventive; ora 16.30: "Van Gogh" (1991) de Maurice Pialat, cu Jacques Dutronc și Gérard Sétty

● Muzeul Național de Artă, ora 18.00: serată muzeală cu tema "Muzele și muzica", invitat pianistul Iosif Ion Prunner.

VINERI 27 MAI

● Institutul Francez, ora 10.00: atelier "Jacques Le Goff văzut de el însuși"

SÂMBĂTĂ 28 MAI

● Opera Română, ora 19.00: spectacolul de balet "Les Tournesols", oferit de Compania de dans Dominique Petit (Franța)

DUMINICĂ 29 MAI

● Opera Română, ora 18.00: spectacol extraordinar "Traviata" de Verdi, în limba italiană, cu concursul baritonului Dan Iordăchescu

LUNI 30 MAI

● Central Cultural Maghiar, ora 18.00: vernisajul expoziției de grup "Picasso privește Picasso"

● Teatrul "Andrei Mureșanu" din Sfântu Gheorghe: începe festivalul de teatru "Atelier" (ediția a II-a, 30 mai-5 iunie)

MARTI 31 MAI

● Institutul Goethe, ora 18.00: "Starea lucrurilor" (1982) de Wim Wenders

Rubrică realizată de DOMNICA MACRI

Stiva de simboluri

Loc ideal pentru "ora de religie", galeria Catacomba găzduiește o retrospectivă a farsei iconografice la care, de atita amar de vreme, se dedă, involuntar, un pictor harnic, dotat chiar cu talent, dar completamente lipsit de fiorul, mai bine zis de vina mistică. Este vorba despre Marin Gherasim. Autenticitatea actului său creator este în afară de orice suspiciune, spre deosebire de Mihai Sârbulescu, ocupantul de luna trecută al amvonului din Calea Victoriei nr. 111. Dar asta nu înseamnă mare lucru - dacă pentru artist farsa a devenit mod de viață iar credința în credință a ocupat locul credinței propriu-zise, atunci el poate fi împăcat cu sine, tihnit în munca lui. Dar produsul muncii sale nu trebuie neapărat să ne tihnească și nouă. Ne poate edifica cu povestea frumoasă, transparentă, dar lipsa forței de seducție dezamăgește, naște dubii, așa cum o albina fără ac, fără venin, ar pune sub semnul întrebării dulceața mierii sale. Neconturbat de asemenea (false?) probleme, Marin Gherasim, pictor de curte al credinței, exploatează cu oștridă cariera întortocheată a simbolicii ortodoxe care, slavă Domnului, este practic ineputabilă, dându-i de lucru extaticului omnaș pînă la capătul zilelor. Astfel, în expoziție pot fi văzute, în variante cromatice diverse, flori de mină teologică precum Relicvare, Abside, Nimburi, Pomelnice etc., etc. Ba chiar și rarități ca Tronul Hetimasiei și Sfânta Coroană, ori creații sincretice, rod al unei "reflecții" adânci, precum Marie Seme (ce trimite la Hipersemele lui Sorin Dumitrescu, dar n-are a face, imprumuturile între prieteni se obișnuiesc), un soi de ouă gigantice, prevăzute în mijloc cu o "clapă" sau un "vizor", de-vezi palpabile ale catastrofei teologice pe care deja mult prea mulți artiști contemporani au suferit-o. Supradozele de mistică ortodoxă au dat gata artiștii mult mai bine structurați viziional, așa că nu trebuie să mire devoțiunea lui Marin Gherasim, a cărui personalitate de reverend anglican este admirabil sugerată de portretul amical-întepător (extras stilistic din canonul dezbătutului "Epistolar"), pe care Sorin Dumitrescu i-l face în scurtul eseu "Sinaxarul de simbole al lui Marin Gherasim" (! sic) care, deși înfiece analitic, rămîne percutant caracteriologic.

Să nu fim greșiți înțeles - Marin Gherasim este realmente un pictor in-

teresan și, precum majoritatea artiștilor ce-i împărtășesc înclinațiile, este un excellent meseriaș. Numai că miezul artei sale stă cel mai adesea în afara lucrărilor, care doar reprezintă simboluri și nu sînt simbolice, cu excepțiile notabile ale citorva Vetre, Abside, ori Cupole. La acestea se adaugă unele Armuri, Nava și Corabia, care sînt realmente remarcabile, ori cele două Pomelnice în care tipul de religiozitate propriu artistului devine manifest în mod acceptabil, spre deosebire de înspăimîntătoarea Binecuvîntare, piata Sfînta Coroană, ori incredibila Memoria tinerilor eroi, permisă doar în ambianța Pieței Universității, dar nu în Catacomba. Cit despre elanurile speculative, asemenea acelorale ale lui Constantin Flondor, care într-un tablou se declara "în așteptarea lui Mihail (sic!) Eminescu TEOFORUL", și Marin Gherasim se vâdește intoxicaat cu elină, simptomele fiind la fel de ingrijorătoare: Temeliile sale subintintate filozofant Limiță-Nelimitare poartă, deasupra unei forme (schita unei biserici de plan triconc), inscripția - în caractere grecești - transliterată ca "peras-apeiron", care va să zică "limită-nelimitare". Poate că respectivele pinze marchează absolvirea grupei mici la grădinița speculativă. Simbolica "absconșă" legată de resurrecția unei "eclesie militans", centru-inimă a spațiului cotidian, fie el urban, e tipător de evidentă. Nu există nici o profunzime, ci doar locuri comune transpuse din limbaj (recte vorbărie) în plan vizual (recte cai verzi...). Obsesia de a Ingrămădi cit mai multe simboluri își dă întreaga măsură în Ambianța duhovnicească, alcătuită dintr-o cantitate oarecare de tablouri (mult prea multe și asemănătoare pentru a fi numărate), care pur și simplu îmbracă pereții galeriei, ținînd cu tot dinadinsul să o transforme într-o criptă (lucru de altfel nu prea dificil). Desigur, printre acestea pot fi și multe lucrări frumoase, dar asta e practic imposibil de constatat datorită interferențelor și reverberațiilor vizuale care dau într-adevăr frisoane, dar nu de plăcere și nici de credință, ci de disperare și compătimitire pentru pictorul care, asemenea lui Don Quijote, rămîne adormit, încremenit în visul acțiunii credinței sale, ce așteaptă parca o soră de caritate culturală să o binecuvînteze.

ERWIN KESSLER

Secretarul și Salonul

Di. Ungheanu, secretar de stat la Ministerul Culturii, afirmă în câteva ziare "culturale" la care, nu-i așa?, are acces (România Mare, Dimineața, Românul) că a găsit explicația crizei culturii: Pleșu e de vină!

Salonul Municipal (Galeria Etaj 3-4 Teatrul Național) afirmă și el că artele vizuale în România sînt un terec gros, unde criteriile lipsesc, valoarea se amestecă cu impostura, iar anonimizismul e în floare (floarea e în glastră, glastra în salon).

Și Secretarul și Salonul greșesc. După încă cinci miniștri din "echipa Pleșu" n-a mai rămas decât portarul. A fost schimbată de câteva ori structura internă a ministerului, schimbată secretarii de stat, șefele lor de cabinet, directorii de departamente, inspektorii culturali din teritoriu, directorii de muzee naționale, de teatre naționale, și nici dl. Lucian Pintilie nu se simte prea bine cu un buget de cămin cultural. S-a centralizat tot ce se putea centraliza: bani, reviste, cărți, decizii, vize. Toate stau acum în semnătura Secretarului. (Între timp, Legaș sponsorizării a ieșit în cea mai proastă formulă, galeriile și atelierelor se pierd și devin buticuri, Coloana Infinitului se dărîmă, iar bugetul tot nimic virgulă ceva...) Secretarul afirmă că pînă la el a fost sprijinit doar un grup mic de artiști, cînd în țara asta sînt 3.000 de pictori. Ba, sînt 20 de milioane! Să li se facă expoziții! Să li se dea atelierul! Să li se cumpere lucrările! Să li se facă saloane! Și li s-a făcut. Salonul celor 3 mil ai lui Ungheanu are rolul "Casei Poporului", adică geniu românesc pentru Actualități TV.

Dim fericire artele vizuale nu se fac cum vor Secretarul și Salonul și nici nu sînt ceea ce Secretarul crede și Salonul expune.

DAN PERJOVSCHI

EDITURA HUMANITAS

Ernst CASSIRER
Eseu despre om: O
introducere în filozofia
culturii umane
traducere din engleză
de Constantin Coșman
130x200, 208 p.

Ernst Cassirer
(1874-1945), unul dintre
marii filozofi ai secolului
XX, prezintă în acest eseu
rezultatele cercetărilor
sale de o viață asupra realizărilor culturale
ale omului. Bazîndu-se pe numeroase date
științifice, antropologice și istorice, Cassirer
examinează eforturile omului de a se înțelege
pe sine și de a trata problemele universului
său prin crearea și folosirea simbolurilor în
limbaj, mit, artă, religie, istorie, știință.

Piața Presei Libere nr. 1, cod 79734,
tel. 617.29.87; 617.65.75
Director general GABRIEL LIȘEANU
Director editorial ADRIANA IRIMIA
Director managerial THOMAS KLEININGER

J.-B. PONTALIS
Atracția vizuală
Eseuri de psihanaliză
traducere din franceză
de Monica Părvu
Seria "Psihologie"
130x200, 128 p.

Eseurile lui
J.-B. Pontalis - coautor al
Vocabularului psihanalitic,
în curs de apariție la
Humanitas - sînt o
elocventă dovadă a
deșideriilor oferite de
psihanaliză atunci cînd, hotărînd să-și pună
dogmele între paranteze, străbate teritoriile
de dincoace și de dincolo de ea. Printuri de
teorie și cazuri din practica psihanalitică sînt
convocate, alături de personaje de roman, de
confesiuni și cugetări de scriitor, pentru a
depune mărturie despre iubirea pasionată a
autorului pentru pacientul său, omul. Rînd
pe rînd, *Visual* (și capacitatea lui de atracție),
Transferul psihanalitic (cu stranietatea lui)
și *Cuvîntul* (cu neliniștea ce-l însoțește) sînt
explorate în dimensiunea lor eternă, adînc
omenească, generatoare de suferință și
bucurie deopotrivă.

MIHAI ȘORA

Neasemuitul Ionesco...

E greu să-ți aduni gândurile despre o personalitate atât de plină de contraste, atât de (aparent) contradictorie, precum aceea a neasemuitului Eugen Ionesco, mai ales dacă aceste gânduri s-au sedimentat și s-au întrepătruns de-a lungul a peste șaiszeci de ani de când ai început, cu aviditatea proprie adolescenței, să-l citești în revistele vremii, în care ani sînt incluși, firește, și cei cincizeci și cinci bătuți pe muche ce s-au scurs de când - într-un autotocar ce te ducea, împreună cu el și cu o mulțime de alți bursieri ai Quai d'Orsay-ului, de la Paris la Reims - l-ai cunoscut personal. Mi-e și omeneste greu să o fac, năpădit cum sînt de atîtea amintiri dintr-o viață care s-a împletit cumva cu a lui în cei zece ani de ședere a mea în Franța, pînă în toamna lui 1948, iar mai apoi în două "vacanțe" pariziene, în 1968 și 1971 (aceasta din urmă prelungindu-se de-a lungul unei întregi jumătăți de an), pe care le-am petrecut în întregime cu el și cu familia lui în locuința lor din Montparnasse.

La sfîrșitul anului 1938, venise la Paris ca bursier al guvernului francez, cu proiectul unei teze de doctorat despre Baudelaire și întroagă acea perioadă de vîrf a poeziei franceze care se încheia cu Rimbaud; dar nu (așa cum ar fi fost de așteptat din partea cuiva care debutase în România cu briante articole de analiză literară și cu cronici plastice) cu un proiect de istorie sau de estetică a poeziei, ci cu unul circumscriind o problemă metafizică și morală: aceea a morții, a păcatului și a răului în lume, - pentru el o temă cu adevărat rădăcini existențiale.

Așa l-am cunoscut: exuberant sau angosant, dăruindu-se cu generozitate sau închirindu-se asupra propriului abis, ocrotitor sau avid de ocrotire. Nu era făcut pentru singurătate. Tinjese după prietenie. Nici o pierdere nu fusese pentru el mai grea decît pierderea prietenilor lui de tinerete, răpuși unul după altul de morbul îngrozitor al rîncocirii. Nu mi iese nici acum din minte o pagină de jurnal despre acei ani bucureșteni, în care o proză brutal cadentă, citită de el în acest fel sacadat, evoca repulsia organică pe care i-o provocaseră cîntecele de fier ale unor mîrgăliuitori înălțați cu bocanci de fier, străbătînd în cadentă hulevardese de fier ale orașului. Ceea ce refuza el cu ultima energie era tocmai acea autoclausturare - nici măcar voluntară, ci de-a dreptul hipnotică - a unei întregi generații, plină de minți strălucite și deloc lipsită de caracter. În identitatea sufocantă a unei comunități etno-religioase factice, redusă în fond, în mod cu totul arbitrar, la câteva trăsături minisale, care nici măcar nu i se potriveau cine știe ce comunități în cauză, dar se potriveau în schimb de minune tocmai celor ce - ei înșiși posedați de "modelul" lor - i se atribuiseră.

Eugen Ionesco era, în schimb, lucid. Amar, ironic, sarcastic, ca orice om liber de iluzii, dar și cu o irezistibilă poftă de a fi și de a se desfișura, care-l venea din predigioasa lui înzestrare, nu numai spirituală, ci și biologică, el nu putea avea drept țintă decît Absolutul cu A mare, deși își încurca mereu pașii în desigurul relativului din preajmă, căru-i înălța și-l sufoca.

Dacă a pus totul sub semnul întrebării, faptul s-a petrecut întotdeauna, fie și sub formă de giubșucuri derutante, prin raportare (subînțeleasă) la o instanță absolută, mereu prezentă cumva în opera lui, cel mai adesea, desigur, sub formă de dureroasă absență: sub forma, adică, a absenței Sen-

sului. Există, în *Convorbirile* cu Claude Bonnefoy, editate de Belfond într-un moment în care situația lui de dramaturg de mare anvergură era relativ consolidată și numele începuse să-i circule pe mapamond, un pasaj extraordinar despre experiența luminii, plasată la Chapelle Anthonaise, localitate normandă unde și-a petrecut o parte din paradisul copilăriei. Nu era o experiență de tip vizual, ci una de tip spiritual - și așa spune chiar: de tip mistic -, pentru că lumina aceea, pe care copilul o percepea ca pe un fel de vrajă a lumii în care el însuși era cuprins, fusese de fapt echivalentul profan și difuz al transfigurării de pe Muntele Taborului. Acolo, ca un reper de neuitat, se plasează experiența exaltantă a Sensului, a cărui ocultare tratată în viața ulterioară a adolescentului, apoi a tînarului și mai apoi a adultului-împregnat-de-amintires-(pierderii)-paradisului-copilăriei își va pune pecetea pe întreaga lui operă. Amintirea încoțșată a Sensului pe de o parte, quasi-totală lui absentă, pe de altă parte, din lumea cea de toate zilele - iată punctul de plecare (despiciat într-o diadă fără leac) al necititei zbatere existențiale a lui Eugen Ionesco. Am spus: zbatere, și nu: dezbateră, pentru bunul motiv că - deși strălucirea intelectuală, departe de a-i lipsi, îi prisoese într-un mod eclatant - el nu și-a dat totuși niciodată ostensala de a "pune în formă", ca să spun așa, ceea ce avea de comunicat (și avea, nu giu-mă!) într-un discurs de tip demonstrativ, în care să se înălțuie idei descarnate, iar înălțuirea acestora să tindă, fie, inductiv-ascendent, la stabilirea (a-nevoiasă) a unui adevăr cu un anumit grad de generalitate, fie, deductiv, la precizarea unui adevăr punctual, derivind dintr-un principiu sustras în prealabil, nu se știe prea bine de ce, oricărei incertitudini. Cu superba inconștiență pe care i-o confera forța nedecantă a geniului său, Eugen Ionesco a aruncat din capul locului vîlul derizivității asupra unei atari "puneri în formă" a discursului. Există, într-adevăr, în cartea care l-a făcut celebru la vîrsta de douăzeci și cinci de ani, un capitol final în care tragemul profund, surplombat de ananghina morții (în care pare a se străvedea antica ananké); un capitol final în care tragemul profund al acestei comice zbatere-în-își care este activismul de toate soiurile (inclusiv, și poate mai ales, acela al jocului literar) e dat în vileag printr-un pseudodiscurs confesiv cuprinzînd în germene opera sa de mai târziu. E cel puțin curios că acele pagini fundamentale din *Nu au fost neglijate de exegeții (români ai) teatrului ionescian* al absurdului, care s-au privat astfel de cheia cea mai potrivită pentru a accede la presupozitiile sale (n-am ce-i face, acesta-i cuvîntul): metafizice. Să nu uităm conceptul de "autenticitate", lansat de Miroslav Eliade, concept fundamental pentru întreaga generație a anilor treizeci, concept pe care tînarul Eliade îl invocă mereu și îl teoretizează în mai multe rînduri (fără a-l ilustra poate întotdeauna întru totul, posedat cum era de demonul erudiției, care implică vrînd-nevrînd o anumită distanță între subiectul cunoașterii și masa cunoștințelor sale acumulate), dar pe care - refuzîndu-i teoretizarea ca derizorie și, în fond, ridicolă, ba chiar neînvoindu-i nici o singură dată - îl ilustra mereu, cu sfîșietoarele lui probleme existențiale, tocmai Eugen Ionesco. (În fond, doi au fost "autenticii" veritabili ai generației aceleia, ei înșiși foarte "citiți" și cultivați desigur, dar fără ca lecturile să fi izbutit totuși să stingă - și nici măcar să ateneze -

zbuiciumul finitudinii, pe care, spre disperarea ambilor, surzenia celor din jur nu se învrednicea să-l perceapă ca zbuicium: Ionesco și Cioran. Nu se iubiseră deloc în tinerete. Dimpotrivă. Dar, timpul trecînd și încercările de tot soiul acumulîndu-se și "îmblinzindu-i" pe fiecare în felul lui, au ajuns cei mai buni prieteni, nelăsînd să treacă nici măcar o singură zi fără a-și vorbi unul altuia, fie și pe calea firului, dacă altfel nu se putea.) Ceea ce frapează în ambele exemple la care m-am referit, Eugen Ionesco și Emil Cioran, este tocmai această autenticitate fără rețineri de nici un fel, această autenticitate sută la sută. Ei n-au stat în cumpănă ca să-și aleagă drumul, au fost literalmente absorbiți de opțiunile lor. De aici și curajul ambilor de a se expune eventual ridicolului și, aproape sigur, oprobiului cercurilor intelectuale, pentru vina de a fi călcat cu o asemenea suverană inconștiență toate regulile jocului. Asta și face grandiozitatea operei lor, asta face să nu fie un simplu joc de scriitură elegantă toate speculațiile abisale ale lui Cioran, nici un simplu amuzament (fără conștiență) tot ce a apucat să pună pe hîrtie - începînd chiar cu pâlăvrăgeala neghioabă din *Cîntăreața cheală* - Eugen Ionesco.

Impotriva tuturor aparențelor, scrisul lui Eugen Ionesco a fost din bun început un scris grav (vreau să spun: de o mare densitate existențială, trăgînd deci greu la cîntar). Deși clovnerile lui, ca ale oricărui clown autentic de altfel, ascundeau tocmai ceea ce le dăduse naștere, un observator avizat ar fi putut, încă de pe atunci, să deghizeze, din horbota unei gestulații derutante, condiția tragică a unui căutător descumpănit și febril al unui fir de Sens, pierdut în țesătura (omenescă, mult prea omenescă) a Lumii. Pînă la urmă, horbota desfăcîndu-se și risipîndu-se în cele patru vînturi, dedesubtul cel adevărat a ieșit la iveală, dispărîndu-se de hîlzeala de suprafață a măștii comice: de la faza "Cîntăreața cheală", "Lecția" și toate celelalte, cu pași mărunți, dar însumîndu-se într-o singură direcție decelabilă, s-a ajuns la faza "Foamea și Setea", în faza "Regele moare". Foamea despre care e vorba, și Setea la fel, ce altceva sînt decît nu tocmai această foame fără saț, această sete nestînsă de Absolut? De un absolut intangibil prin definiție, dar dorit din răspuneri împotriva oricărei evidente. Evidență, însă, - care, nici ea, nu e decît o biată evidență (mult prea) omenescă -, nu are cum se pune de-a curmezișul dorinței: aceasta vine incomparabil mai de departe, cu o irezistibilă energie inertială, și oricum nimic n-o poate anula: dar de otrăvit o poate otrăvi, aruncînd asupra-i vîlul diabolii. Beatitudinea mult visată a nemuririi îndumnezeite pe de o parte, neagra noapte a bănuielii că vei înceta în mod radical să mai fi pe de alta, balansul acesta între speranță și disperare care circumscrie pelerinajul omului pe acest pămînt, - totul a fost trăit de Eugen Ionesco cu o intensitate fără seamăn, mereu cu sentimentul urgenței că acum e clipa, "și a și venit". Totul a fost trăit mereu, și mereu a fost și re-trăit: sub forma exprimării. Textele lui mai recente, care evident că sînt toate ego-centrice într-un fel, ne privesc în realitate pe toți împreună și pe fiecare în parte și rîsună în noi pînă în taințele cele mai ascunse ale ființei adevărate, pe care îndeobște o dosim. Deși par a constitui o (simplă?) analiză de caz, ele circumscriu în fapt, cu o acuitate de care nu s-ar dovedi capabil nici un text teoretic, problematica de ansamblu a condiției umane. O problematică la drept vorbind alunecoasă, în nesfîrșita ei diversitate. O problematică din care, atunci cînd se întîmplă s-o anexeze, orice ideologie (prin definiție reductivă în cel mai înalt grad și nepermisă de simplificatoare) evacează tocmai ceea ce îi conferă viață, bogăție și interes. Iată de ce Eugen Ionesco, atît de grîuliu să se muleze pe adevărul suplu și unduos al vieții, a refuzat mereu, cu o nedezmîntită consecvență, chiar și atunci - sau poate mai ales atunci - cînd cursul evenimentelor păreau să-l împingă într-o fundătură, așa-zisul "adevăr" al ideologiei. El a reacționat mereu în ideologie și la protinul ei "adevăr", în numele tocmai al adevărului viu al realității. De fapt, opoziția lui înverșunată la stingismul zgometos și intolerant al intelectualității franceze din anii șaiszeci repetă, mutatis mutandis, reacția lui organică de refuz față de rîncocirizarea căreia i-au căzut victime numeroși colegi de generație în a doua jumătate a anilor treizeci. Brună-neagră-verde sau - (aparent) dimpotrivă - roșie, stihia totalitară era, de fapt, mereu același dușman neînduplecat al omului adevărat, al omului real, al omului care înțelege să-și asume riscul propriei libertăți, iar această libertate s-o exercite în beneficiul propriei împliniri și al împlinirii aproapei, pe care-l admite (ca diferit de sine) și pe care sfîrșește prin a-i iubi ca pe sine însuși. "În strachină, nătîng/împlintam piciorul sting/și nu călcam deștept/nici cu piciorul drept/... Cum eram/tot mă iubeam."

LUMEA

Crima în Lituania

Deși criminalitatea a înflorit în Lituania după anul 1989, către sfârșitul lui 1993 s-a înregistrat totuși un progres în ceea ce privește reducerea ei. Se pare că Legea detenției preventive, votată în iulie și completată în 15 decembrie, a ajutat la contracararea activităților grupurilor de crimă organizată. Dar nu s-a făcut nici un efort susținut pentru a combate corupția, care rămâne predominantă în Lituania.

Din 1989, rata criminalității a crescut mult în Lituania. S-au găsit multe explicații pentru acest fenomen, cum ar fi declinul puterii al nivelului de trai și convingerea răspândită că majoritatea crimelor nu vor fi rezolvate. Dar motivul cel mai des menționat este creșterea numărului de grupuri de crimă organizată, supranumite în general "mafii". La 13 iulie 1993, președintele Algirdas Brazauskas a semnat un amendament la Legea activității operaționale, prin care dă Poliției dreptul de a reține - pe o perioadă de până la două luni și fără a întocmi acuzații oficiale - orice persoană suspectată de a fi implicată în grupuri de crimă organizată. Autoritățile locale pretind că au aplicat legea pentru a duce o campanie activă împotriva mafurilor și că s-au bucurat de un succes considerabil în această încercare. Cu toate acestea, s-a progresat puțin în sporierea eficienței sistemului juridic, în combaterea corupției sau în judecarea foștilor sau actualilor membri ai Guvernului care au strâns averi considerabile comișând, de exemplu, abuzuri în procesul de privatizare sau evitând plata taxelor. Deși la 23 decembrie 1993 Parlamentul a aprobat în unanimitate o lege prin care li se cerea mai multor persoane din Guvern să-și declare veniturile și proprietățile, în ianuarie 1994 președintele Brazauskas a refuzat să o promulge, pe motiv că, deoarece aceasta se aplică numai funcționarilor de stat și nu întregii populații, se încalcă principiul constituțional al egalității în fața legii. Parlamentul nu a reușit să treacă peste acest veto.

Statisticile crimei

În 1993 s-au înregistrat oficial 60.378 crime - o creștere cu 6,65% față de cele 56.615 crime raportate în 1992. Și în timp ce asta înseamnă aproape de trei ori mai mult față de cele 21.337 crime comise în 1988, rata de creștere din 1993 a fost mai mică decât cele din anii anteriori. În 1989, numărul de crime a crescut cu 46,3%. Cu toate că rata de creștere a criminalității a scăzut la 18,7% în 1990, ea a crescut din nou în următorii doi ani. (vezi tabelul 1)

Tabelul 1: Crime înregistrate în Lituania între 1985-1993

	1985	1988	1989	1990	1992	1993
Furturi din avuții statului și din avuții publice	4.091	3.342	5.010	7.089	15.324	14.551
Furturi din proprietatea privată	7.593	9.106	16.249	20.786	29.883	33.489
Omoruri și tentative de omor	143	143	155	224	292	479
Atacuri grave	228	171	268	327	346	344
Violuri și tentative de viol	135	124	173	196	191	196
Crime totale	21.363	21.337	31.238	37.056	56.615	60.378

Proportia crimelor considerate rezolvate de către autorități a crescut ușor, de la 35,3% în 1992 la 36,8% în 1993, dar procentul de rezolvare este considerat încă nesatisfăcător. Succesele poliției au variat mult, în funcție de tipul de crimă; de exemplu, 80,3% din tentativele de omor au fost rezolvate, dar furturile din automobilele particulare s-au soluționat numai în proporție de 15,9%.

Cetățenii devin din ce în ce mai apatici și mai dezamăgiți de modul de aplicare a legii. Acest lucru este indicat de faptul că numai 29,9% din așa-numitele furturi "deschise" (un furt "deschis" este un furt care a fost săvârșit în prezența cuiva care nu este implicat și care înțelege la ce este martor) au fost soluționate. Procentajul ridicat de cazuri nerезolvate sugerează faptul că multă cetățenie obișnuiește să nu coopereze cu poliția sau că se tem să facă asta. Dintre cele 22.201 crime considerate rezolvate, 4.297 (19,4%) au fost comise de tineri, 6.832 (30,8%) de persoane droguate și 5.897 (26,9%) de persoane care fuseseră deja condamnate pentru una sau mai multe crime. Procentele corepunzătoare pentru anul 1992 au fost: 18,4%, 30,5% și 20,7%.

În timp ce în Lituania numărul crimelor înregistrate a crescut în 1993, numărul înregistrat în Letonia (52.835) a scăzut cu 10%, iar în Estonia (37.163) cu 15%. Totuși, rata de criminalitate per capita a fost mai scăzută în Lituania decât în celelalte două state baltice. În Lituania au fost 160,9 crime la 10.000 de locuitori, în Letonia 243,7 și în Estonia 184,8. Autoritățile lituaniene au avut și succese mai mari în rezolvarea crimelor; procentul lor a fost de 36,8% în 1993, mai mare decât cel din Letonia (23,7%) și Estonia (23,2%).

Campania împotriva crimei organizate

Campania împotriva așa-numitelor mafii s-a accelerat în 1993. La 28 ianuarie, Parlamentul a amendat Codul penal lituanian cu un articol intitulat "Organizarea, conducerea sau aderența la o organizație criminală". Articolul enumeră diferite crime care, dacă sunt comise de trei sau mai multe persoane care s-au angajat, de comun acord, într-o acțiune criminală, vor atrage după sine pedepsa cu închisoarea pe o perioadă între 5 și 15 ani, precum și amenzi opționale de la 500.000 la 10 milioane cupoane (valuta provizorie a Lituaniei, care a fost convertită în moneda națională, litas, la o rată de schimb de 100 de cupoane la un litas, începând cu 25 iunie 1993). Crimele incluse în articol sînt cele despre care se crede că intră în preocupările mafurilor: tipărirea, deținerea sau distribuția de bani falși; furt din proprietatea statului, publică sau privată; omor; răpire; mită; "terrorizarea" oamenilor (adică amenințarea cu atacuri cu bombe, incendii sau cu alte acte care le-ar pune în pericol viața, sănătatea sau proprietățile); operații cu narcotice (trafic, producere ilegală sau deținere de narcotice); înarmarea grupurilor criminale; furt de automobile.

În ciuda noii legislații, Poliția și Procuratura au fost incapabile să înlăture activitățile mafiei. O serie de șase atacuri cu bombe, în Siauliai, la sfârșitul lui martie și începutul lui aprilie, a provocat un protest așa de puternic, încât președintele Brazauskas a anunțat că el personal va supraveghea cercetările efectuate asupra mafiei din Siauliai, pentru a se asigura că cei responsabili de atacurile cu bombe vor fi prinși. Cu toate că extensiile raidurilor întreprinse de Poliție în aprilie au dus la un număr mare de arestări pentru deținerea de arme neînregistrate, atacurile nu au fost rezolvate, iar opoziții lui Brazauskas l-au ironizat pentru eșecul de a-și ține promisiunea.

În efortul de a ridica moralul Poliției și Justiției, la 13 iulie, Parlamentul a votat, cu 61 de voturi pentru, 4 împotriva și 25 de abșențe, un amendament la Legea activității operaționale, care permite reprezentanților poliției orășenești sau raionale ca, după ce au obținut permisiunea procurorului general, al unui delegat al său sau al unui procuror-șef al orașului sau raionului, să aresteze orice persoană suspectată de a fi implicată în grupurile de crimă organizată și să o rețină pe termen de până la două luni, fără a formula acuzații.

Amendamentul referitor la detenția preventivă a încurajat organele care răspund de aplicarea legii să pornească pe urmele mafurilor. De multă vreme Poliția bănuia care erau capii mafurilor, dar fusese incapabilă să-i aducă în judecată. Noua lege permitea arestările și, deci, imobilizarea suspectilor în timp ce autoritățile puteau aduna probe. Oficialitățile din Ministerul de Interne pretind că în mai puțin de șase luni au desființat 58 de grupuri criminale. Multe observatori sînt destul de sceptici în ceea ce privește declarațiile de succes făcute de Guvern. Ei afirmă că liderii acestor bande nu numai că au scăpat atenției generale în timp ce "peștii mici" cădeau în mâinile Poliției, dar și că posibilitatea detenției preventive a fost exploatată de Poliție ca mijloc de extorcere a unor sume de la aceste bande, în schimbul unor promisiuni de "neglijare". Mai mult, deși un număr de mafii au fost declarate desființate, se spune că activitățile lor sînt preluate de grupurile nou formate.

La 15 decembrie, printr-un vot de 72 pentru, 0 abșenți și 5 abșențe, Parlamentul a înlocuit Legea cu privire la detenția preventivă cu un amendament în Codul penal, prin care poliția orașenească și raională, cu aprobarea procurorului general, a delegaților săi sau a procurorilor-șefi din orașe și regiuni, poate reține, timp de maximum două luni, persoanele suspectate de implicare în grupurile de crimă organizată care plănuiau să comită crime. Amendamentul va rămîne în vigoare pînă la 1 ianuarie 1995.

Lupta împotriva corupției a eșuat

Nivelul de trai al majorității populației a scăzut brusc și mulți sînt cei care cu greu găsesc bani să-și plătească hrana, gazele, curentul electric și apa. Sărăcirea celor mai mari părți a populației a fost însoțită de ridicarea unei minorități ostentativ înstărită, ale

cărei surse de îmbogățire sînt cel puțin suspecte. Procesul de privatizare, împărțirea proprietății și accesul la fondurile fostului partid comunist le-au oferit celor care aveau relațiile necesare prilejuri de a acumula averi. Autoritățile au trecut în mîinile prietenilor și rudelor proprietăți imobile de valoare, încălcînd astfel legea privatizării.

Cel mai notoriu caz de corupție este legat de primul-ministru Bronislovas Lubys. În ianuarie 1992 s-a înființat în Klaipeda societatea pe acțiuni EGA, unde 28% din acțiuni aparțineau fiicei lui Lubys, Jurate Zudeikiene, și 19% lui Ernestas Petrancas, fiul directorului unei uzine chimice. După trei săptămîni, EGA a format o nouă societate pe acțiuni, BEGA, împreună cu întreprinderea de stat AZOTAS (unde Lubys fusese director) din Jonava, cu Uzina chimică din Kedainiai și cu Fabrica de carton din Klaipeda; mai tîrziu li s-a alăturat întreprinderea de stat CEMENTAS din Akmenė. EGA deținea 80% din acțiunile BEGA, iar cele patru întreprinderi de stat cîtu 5%. La 17 februarie 1993, Lubys a semnat un decret prin care acorda societății BEGA - fără licitația obligatorie - un contract de închiriere a unei suprafețe de teren de 70.000 mp, cu 650 m facilități portuare, care aparțineau Fabricii de carton din Klaipeda.

O altă persoană oficială care a folosit poziția pe care o ocupa în beneficiu personal este președintele Băncii Lituaniei, Remundas Visokavicius, care, în iunie 1993, a dat Băncii Litimpeis (al cărei președinte fusese și unde membrii familiei sale mai dețineau acțiuni) dreptul de a emite credite pentru agricultură în valoare de 200 milioane litas (aproximativ 50 milioane dolari). În septembrie, Visokavicius a fost suspendat din funcție pe timpul cercetărilor și în octombrie Parlamentul l-a eliberat din funcție.

Nu s-a întreprins nici un fel de efort susținut pentru a combate corupția. Parlamentul s-a mulțumit doar să discute - nu să probe - legea prin care cetățenii sînt obligați să-și declare veniturile. Ministrul de Finanțe, Eduardas Vilkelis, care este implicat într-o serie de tranzacții puse sub semnul întrebării, s-a opus unei asemenea legi, pe motiv că ar fi nevoie de mult timp pentru ca ministrii să-și poată aplica efectiv legea. Parlamentarii de dreapta, în efortul lor de a grăbi votarea unei legi referitoare la declararea veniturilor, au cerut ca persoanele din Guvern să-și declare propriul venit și proprietățile înainte ca acest lucru să fie aplicat și populației. La sfârșitul lui decembrie, după mai mult de o lună de dezbateri, Parlamentul a votat Legea privind declararea veniturilor și bunurilor funcționarilor de stat și civili din Republica Lituania. La 11 ianuarie 1994, președintele Brazauskas a refuzat să ratifice legea; a trimis-o înapoi Parlamentului pentru a fi revizuită, declarînd că nu concorda cu principiul constituțional al egalității în fața legii.

Crima rămîne o problemă majoră în Lituania și, din cauza lipsei de fonduri, cei care trebuie să aplice legea și juriștii nu pot fi plătiți suficient de bine pentru a nu mai accepta mită. Măsurile propuse de Opoziție, de a cere unor persoane particulare sau societăți să justifice numărul mare de cupoane pe care le schimbau în litas, au fost respinse de facțiunea majoritară din Parlament. Refuzul PMDI de a nu ține cont de veto-ul președintelui față de Legea declarării averilor duce la concluzia că mulți membri ai acestui partid au interes să întîrzie votarea unei astfel de legi. Multe țări occidentale au folosit cu succes Legea impozitului pe venit pentru a-i condamna pe capii crimei organizate. Eșecul Lituaniei în adoptarea acestei politici oferă celor îmbogății pe căi ilegale prilejul de a rămîne nedescoperiți și de a-și legitima bogăția.

Terminat șerieră pentru toate tipurile de infracțiuni.
Traducere și adaptare de ADRIANA TUDOR, după articolul lui SAULIUS GIRNIUS "RFE/RL RESEARCH REPORT", februarie 1994

CITIZII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista "22" depunînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comerțului Ion Țiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12: (pentru dolari în contul 4120253230, pentru mărci în contul 4120253231, pentru franci francezi în contul 4120253235, pentru lire italiene în contul 4020253234) sau (pentru orice fel de valută) trimițînd un cec (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul abonamentelor pentru cititori din străinătate:

	1 an	6 luni	3 luni
- zona europeană:	80 \$	40 \$	20 \$
	140 DM	70 DM	35 DM
	500 FF	250 FF	125 FF
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT
- alte continente:	100 \$	50 \$	25 \$

sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

Revista "22" anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPE) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

Gabriela Adameșteanu (redactor-șef), Rodica Palade (redactor-șef adjunct), Andrei Cornea (redactor-șef adjunct), Ilie Serbănescu (publicist comentator), Dan Perjovschi (director artistic), Oana Armeanu (secretariată socială), Horatiu Pepine, Marian Chiriac, Răzvan Stroe-Bramarieu (actualizator politic), Florina Popa (șef departament economic), Cornelia Niculae (contabil), Radu Dobânda (corector), Gina Marin (fotoreporter, secretariat), Mircea Ionescu (șef serviciu difuzare), Mihnea Chișu (difuzare), Flori Sava, Ioan Cîndec (publicitate). Rubrici permanente: Tia Serbănescu (comentariu politic), H. R. Patapievici (eseu). Correspondenți externi: Adrian Niculescu (Milano), William Totok (Berlin), Ion Miran Damian (Paris). Responsabil de număr: Oana Armeanu.

Tipărit la "TIPOREX" SA, Calea Victoriei nr. 114. Tehnoredactare computerizată: Adrian Băltar, Alexandru Cițip, Revista "22".